

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina
Helmond

JAARVERSLAG 2018

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina
Bachlaan 9
5707 RM Helmond

INHOUDSOPGAVE

A	BESTUURSVERSLAG	PAGINA
	Bestuursverslag	2
	Financiële positie	39
	Resultaat	40
	Kengetallen	41
B	JAARREKENING	
B1	Grondslagen voor de jaarrekening	42
B2	Balans per 31 december 2018	46
B3	Staat van baten en lasten 2018	48
B4	Kasstroomoverzicht 2018	49
B5	Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	
1.1	Immateriële vaste activa	50
1.2	Materiële vaste activa	50
1.5	Vorderingen	51
1.7	Liquide middelen	51
2.1	Eigen vermogen	52
2.2	Voorzieningen	52
2.4	Kortlopende schulden	53
	Model G: verantwoording subsidies OCW	54
	Gebeurtenissen na balansdatum	55
B6	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	56
B8	Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	
3.1	(Rijks)bijdragen OCW	57
3.2	Overige overheidsbijdragen	57
3.5	Overige baten	57
4.1	Personele lasten	58
4.2	Afschrijvingslasten	58
4.3	Huisvestingslasten	59
4.4	Overige instellingslasten	59
4.4	Leermiddelen	59
5	Financiële baten en lasten	60
	WNT	61
	(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten	62
	Model E: Overzicht verbonden partijen	63
C	OVERIGE GEGEVENS	
C1	Controleverklaring	64
	BIJLAGE(N)	
D1	Gegevens over de rechtspersoon	68

Jaarverslag Bestuur
behorende bij
financieel jaarverslag 2018

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina

INHOUDSOPGAVE

1.	Aanbieding	3
2.	Jaarverslag Bestuur	3
2.1.1.	Algemene informatie	3
2.1.2.	Huidige juridische structuur en organisatiestructuur	3
2.1.3.	Kernactiviteiten	4
2.1.4.	Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid	5
2.2.	Onderwijsbeleid, beheer en organisatie	5
2.3.	Personeel	9
3.	Financiën	11
3.1.	Kengetallen	11
3.2.	Staat van baten en lasten	18
3.3.	Treasury	21
4.	Toekomstige ontwikkelingen	26
4.1.	Begroting 2019	27
4.2.	Continuïteitsparagraaf	29
4.3.	Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	36
	Risicoparagraaf	36
4.4.	Verslag Raad van Toezicht	38

1. Aanbieding

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina biedt u hierbij het rapport inzake de jaarrekening over de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018 aan.

Het rapport bestaat uit een balans per 31 december 2018 en een exploitatierekening over de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018, welke beiden zijn voorzien van de nodige specificaties en toelichtingen. Het rapport inzake de jaarrekening maakt onderdeel uit van het jaarverslag.

2. Jaarverslag Bestuur

2.1.1. Algemene informatie

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina
Bachlaan 9
5707 RM te Helmond
Bestuursnummer: 38169
Brinnummer: 04QP

2.1.2. Huidige juridische structuur en organisatiestructuur

Onder de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina ressorteert één school. Het betreft een school met regulier basisonderwijs. De school is gelegen in de gemeente Helmond in de wijk Zwanenbeemd. De rechtspersoonlijkheid van de Wilhelminaschool is een stichtingsvorm. De stichting is opgericht op 18 februari 2005 en is voortgekomen uit de Vereniging Wilhelminascholen, opgericht 6 juni 1868. In 2018 vierden we derhalve ons 150-jarig bestaan.

De Wilhelminaschool wordt bestuurd door het Bestuur van de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina op basis van de Code Goed Bestuur PO. In het algemeen draagt het Bestuur zorg voor kwalitatief goed onderwijs en de vorming en opleiding van kinderen in leeftijd van 4 tot circa 12 jaar. Verantwoordelijkheden hierbij zijn, dat:

- de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen als lid van de samenleving;
- er kaders gesteld worden, waarbinnen ieder kind zo maximaal mogelijk rendement uit zijn/haar mogelijkheden kan halen;
- de school adequate leerresultaten boekt;
- de kinderen zich bewust zijn/worden dat leren – vooral in brede zin - een positieve bijdrage aan hun ontwikkeling inhoudt;
- de medewerkers zich optimaal kunnen ontwikkelen en onder optimale omstandigheden hun bijdrage aan bovenstaande processen kunnen leveren (goed werkgeverschap).

Het Bestuur houdt op afstand zicht op de inhoud en de vorm van het te geven onderwijs en geeft de kaders in hoofdlijnen aan. Derhalve zijn er een aantal taken en bevoegdheden - vastgelegd in het managementstatuut - gemandateerd aan de schoolleider c.q. schooldirecteur. Sinds 2012 beschikt de school – vanwege wettelijke voorschriften - over een Raad van Toezicht. De RvT is operationeel, waarbij de toezichthoudende rol los van het bestuur staat in een zogenaamd "Two-Tier" model.

Eenmaal per jaar – meestal rond november - treedt het Bestuur in overleg met de ouders/verzorgers van de leerlingen om verslag te doen van het gevoerde beleid en om te vernemen in hoeverre dat beleid aansluit bij het beleid, zoals dat door ouders/verzorgers van de leerlingen (statuten, artikel 10 lid 2) wordt gewenst. Dit is de jaarlijkse, statutair vastgelegde overlegvergadering.

De dagelijkse leiding van de school ligt in handen van de schooldirecteur en de bouwcoördinatoren (het MT). Hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het managementstatuut. De schooldirecteur legt driemaal per jaar – door middel van een periodieke managementrapportage – verantwoording af aan het Bestuur. De bouwcoördinatoren doen dat ook twee keer per jaar aan de directeur. De rapportages van de directeur worden besproken tijdens een bestuursvergadering. Zo nodig kunnen tijdens deze bespreking aanvullende afspraken gemaakt worden voor de rest van het kalenderjaar. Welke inhoudelijke zaken tijdens de periodieke rapportages aandacht krijgen staan vermeld in het managementstatuut.

Samenstelling Bestuur:

Dhr. H. Relou, voorzitter
Dhr. W. de Bruin, secretaris
Dhr. E. van Dijk, penningmeester
Dhr. F. Benjamins, lid (m.n. bouw)
Dhr. G. van Roeyen, lid (m.n. juridisch)

Samenstelling directie c.q. MT:

Dhr. A.T.P. van der Meijs, directeur
Mevr. C. Cuppers, bouwcoördinator
Mevr. D. op het Veld, bouwcoördinator
Dhr. R. Meeusen, bouwcoördinator

Samenstelling Raad van Toezicht:

Dhr. M. de Veth
Dhr. N. van de Zanden
Dhr. L. Sijbers

2.1.3. Kernactiviteiten

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina verzorgt primair onderwijs aan 4 t/m 12 jarigen in het spreidingsgebied Helmond vanuit een neutrale algemene grondslag.

De missie van de instelling – “daar staan wij voor” - luidt:

“Natuurlijk, plezierig samen vooruit”

Deze missie dragen wij uit door middel van de volgende visie – “daar gaan wij voor”:

“Bij het plezierig leren op de Wilhelminaschool staat het welbevinden van ieder kind centraal, waarbij de jaargroep de veilige basis vormt. Om dit te bereiken scheppen wij een kindvriendelijke en uitdagende leeromgeving en een natuurlijke spelomgeving. Binnen de mogelijkheden van de jaargroep dragen de leerkrachten zorg voor een hanteerbaar ontwikkelings- en leerproces van de individuele kinderen. Het belangrijkste doel in dat proces is dat de kinderen gezamenlijk én individueel vertrouwen opbouwen om zich te kunnen ontplooien én hun weg te kunnen vinden – ook na onze school – in de maatschappij. Daarbij gaan wij met elkaar uit van een sfeer van: samen leren en vieren, veilig zijn en voelen, respect hebben voor elkaar, positief benaderen, gezamenlijk dragen van verantwoordelijkheid en open communicatie.”

Hierbij gelden de volgende kernwaarden: betrokkenheid, respect, gezamenlijkheid en eigentijds.

- **Betrokkenheid:** Betrokkenheid van ieder vormt de basis voor een goed schoolklimaat c.q. het welbevinden. Betrokkenheid zien we op school vooral aan de mate waarin men zich verbonden voelt met en verantwoordelijk voelt voor de ander en de verbondenheid met de eigen én de gemeenschappelijke taken en ontwikkeling (concreet = interesse in ieder kind en elkaar)
- **Respect:** Respect voor elkaar zien we terug in het gedrag, waarin men laat zien de ander als waardevol mens te beschouwen – ongeacht de verschillen. Hierdoor voelt iedereen zich veilig om op basis van gelijkwaardigheid zijn/haar eigenheid te kunnen en mogen behouden. Men houdt dus rekening met elkaar en dat is bij de sfeer, het werken en het samenwerken bij ons op school een voorwaarde (concreet = o.a. ook respect voor de natuur).
- **Gezamenlijkheid:** Gezamenlijkheid zie je in ons streven naar een WIJ-gevoel. Het samen zorgen voor veiligheid, plezierig leren en opbrengsten. Alle betrokkenen streven ernaar samen optimaal te kunnen functioneren, zodat niemand het gevoel krijgt er alléén voor te staan (concreet = o.a. kringgesprekken, jaarsluiting e.a. vieringen, samenwerkend leren, schoolreizen/kampen).
- **Eigentijds:** Eigentijds, omdat we in willen spelen op de (snel veranderende) maatschappij, daar waar mogelijk. Hierbij stimuleren we elkaar én de kinderen om mee te denken, met ideeën te komen en creatief te denken om te kunnen anticiperen op veranderingen en op hun toekomst. Naast de ontwikkeling van het leren speelt de ontwikkeling als mens hierbij bij ons aanbod en met name ICT een grote rol.
- **N.b. Communicatie:** Duidelijke, eerlijke, open en positief kritische communicatie tussen alle betrokkenen is bij dit alles uiteraard een voorwaarde.

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina gaat zorgvuldig om met signalen/klachten van leerlingen, ouders/verzorgers en personeelsleden. Daartoe is er een vertrouwenspersoon aangesteld. Daarnaast is er een interne klachtenprocedure en is de school aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie van de Vereniging voor Bijzondere Scholen (VBS). In 2018 zijn er geen klachten geweest.

2.1.4. Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid

- In 2018 is de directie, het bestuur en de MR door middel van financiële kwartaalrapportages vanuit ONS - zijnde ons administratiekantoor te Heerlen – op de hoogte gehouden en geweest van de financiële stand van zaken van de school.
- Ook ten aanzien van de financiële en administratieve aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersingssysteem en controlesysteem wordt gebruik gemaakt van het advies- en administratiekantoor
- Niet alleen deze administratie is uitbesteed aan ONS, tevens draagt ONS mede zorg voor onze administratie van de personele zaken.
- Aan de hand van de financiële rapportages, de periodieke managementrapportages en de streefwaardes wordt het afgesproken beleid – zoals vastgelegd in het schoolplan – zowel financieel als met betrekking tot overige schoolzaken nauwgezet gevolgd.
- De formatieplannen zijn gebaseerd op basis van de financiële mogelijkheden, waarbij de streefwaarde van de personele lasten in het totaal rond de 79% gesteld is.
- Vanuit het schoolplan 2015-2019 én vanuit de jaarrekening 2017 is er – gezamenlijk met ONS - een meerjarenbegroting (MJB) opgesteld voor de jaren 2019 t/m 2023.
- Het wordt gaandeweg de jaren steeds duidelijker, dat de totale baten (inclusief een jaarlijkse indexatie) vanuit het Rijk in het algemeen niet in gelijke pas lopen met het oplopen van de lasten met als gevolg afnemende exploitatieresultaten. De strategische keuze van het bestuur om conservatief te begroten, in verband met de deels onvoorspelbare baten van de Rijksoverheid als subsidiënt, ligt hier voor een deel aan ten grondslag.
- De begroting voor het jaar 2018 is geactualiseerd en enkel begroot op zekere inkomsten en eind 2017 door het bestuur goedgekeurd.
- Naar aanleiding van de cijfers van 2018 nemen we de MJB jaarlijks onder de loep. Waar nodig c.q. noodzakelijk wordt de MJB aangepast en wordt daar vervolgens invulling aan gegeven.

2.2. Onderwijsbeleid, beheer en organisatie

In het afgelopen kalenderjaar 2018 is het volgende beleid ten uitvoer gebracht:

Samenwerking:

In het kader van het twee à driejaarlijks onderzoek c.q. analyse naar de bestaansmogelijkheden van een éénpitter, zijn er in 2016 oriënterende gesprekken gevoerd met andere besturen in en rond Helmond om te komen tot een vorm van nadere samenwerking. Dit in het kader van het besef dat samenwerking – ook voor een éénpitter - in deze tijd zeer wenselijk en onvermijdelijk is. Deze gesprekken hebben uiteindelijk geleid tot de keuze om nauwer samen te gaan werken met Stichting OBSH (Openbare Scholen Helmond). Op diverse onderwijskundige zaken werd vanaf begin 2016, 2017 en begin 2018 ook daadwerkelijk vorm gegeven aan deze samenwerking. Tevens waren er stappen gezet in 2017-2018 om ook als éénpitter formeel gebruik te gaan maken van de diensten van het bestuurskantoor van OBSH (financiële en personele zaken) om risico's op die gebieden nog beter in het oog te hebben en aldus te beperken.

Vanwege onoverbrugbare meningsverschillen over de wijze waarop één en ander in een vaststellingsovereenkomst vastgelegd zou worden, heeft OBSH in juni 2018 de samenwerking helaas beëindigd.

Vooralsnog heeft SNOW besloten om dientengevolge nu niet op zoek te gaan naar een andere partner. Wel is besloten om enerzijds extra expertise in te huren op het gebied van personele zaken – risicobeperking – en om ons huidige bestuursmodel kritisch onder de loep te nemen met behulp van een extern deskundige. Beide zaken zijn eind 2018 gestart en lopen nog door in 2019.

Vanaf 2016 is er een uitgebreid proces gelopen om te onderzoeken of en zo ja, hoe en met welke partner er een Integraal Kindcentrum (IKC) gevormd zou kunnen worden. Opvang en scholing van kinderen van 0 t/m 13 jaar is de vorm om enerzijds kwaliteit en extra mogelijkheden te kunnen (blijven) bieden aan kinderen en ouders en anderzijds om als éénpitter middels een IKC een betrouwbare, concurrerende positie in te (blijven) nemen.

- a) **Personeelsbeleid**
- b) **Onderwijs**
- c) **Kwaliteit**
- d) **Toegankelijkheid**
- e) **Huisvesting**
- f) **Communicatie met omgeving**

Ad a) Personeelsbeleid

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar wederom de nodige aandacht gekregen:

- Vooral de SOP's (schoolontwikkelingsplannen van het voltallige personeel). Met het volledige team bezig om onze koers m.b.t. ons onderwijs (vooral het hoe) aan te passen met als hoofddoel om de betrokkenheid van de kinderen te vergroten (zie bullit 2 onderwijs)
- In het kader van het beleidsstuk gesprekkencyclus vindt in 3 jaar tijd een cyclus van twee functioneringsgesprekken en één beoordelingsgesprek plaats. In 2017/2018 vonden de beoordelingsgesprekken plaats.
- Intervisie van leerkrachten tijdens de bouwvergaderingen.
- Zelfsturende en met elkaar overleggende eenheden onder leiding en verantwoordelijkheid van (2016-2017) twee bouwcoördinatoren van twee bouwen (1 t/m 3 en 4 t/m 8). Met ingang van schooljaar 2018-2019 werken we weer met drie bouwen en dus met drie bouwcoördinatoren (groepen 1 t/m 2, groepen 3 t/m 5 en groepen 6 t/m 8).
- In 2017 vond het laatste medewerkerstevredenheidsonderzoek plaats (format van Scholen met Succes). Over het geheel genomen waren alle werknemers tevreden tot zeer tevreden (gemiddeld een waardering van 7,67), echter de ontevredenheid m.b.t. werkdruk is nog te groot (36% t.o.v. landelijk 45%). Dat blijft ons bezig houden, mede doordat het welbevinden in het geding is en er daardoor de kans op meer en langere uitval bestaat, zeker als privé en werk niet meer in balans is. Teambreed, per bouw en in individuele gesprekken is daar in de afgelopen jaren reeds veel aandacht aan besteed. Helaas had dat dus nog niet tot een voldoende resultaat geleid. Bleef speerpunt in 2018 en de ontevredenheid m.b.t. de werkdruk bleef stabiel, maar vinden wij nog steeds hoog. Individuele leerkrachten hebben en krijgen hiertoe begeleiding (in- en extern), indien noodzakelijk en/of gewenst. Van groot belang om de werkdruk te verminderen zijn de extra middelen vanuit het Rijk geweest om ook daadwerkelijk hiervoor in te zetten. In overleg met het team is gekozen om de extra middelen te besteden aan een extra onderwijsassistent, inhuren van een vakleerkracht gymnastiek en formatie te scheppen voor evenementencoördinatie. Wordt in 2019 geëvalueerd.
- De Wilhelminaschool heeft zich in 2016 – m.b.t. beleid wat gericht is op de beheersing van de uitgaven inzake uitkeringen na ontslag (m.n. richting het Participatiefonds = PF) – bij een incidenteel geval laten begeleiden door externe experts. Door een administratieve fout is er in 2017 een geschil ontstaan met het PF m.b.t. de verantwoordelijkheid van de uitkeringskosten van de in 2016 ontstane uitkering van een ex-werknemer. In het geschil worden wij juridisch begeleid, wat uiteraard de nodige extra kosten met zich meebracht. Geschil liep door in 2018 en loopt nog steeds. Inmiddels begin 2019 bericht gekregen van het PF, dat zij alsnog instemmen met ons vergoedingsverzoek m.b.t. deze uitkeringskosten! Al met al betekent dat, dat wij de reeds ingehouden uitkeringskosten alsnog wél zullen krijgen (rond de € 64.000,-). Juridische kosten (rond de € 20.000,-) blijven uiteraard wel voor onze rekening.
- In 2018 hebben geen ontslaguitkeringen plaatsgevonden.

Ad b) Onderwijs

De volgende aspecten hebben het kalenderjaar 2018 de nodige, structurele aandacht gekregen:

- In het kader van digitalisering is de keuze gevallen op het werken met iPads via Gynzy in de groepen 4 t/m 8. De toegevoegde waarde van het werken met digitale hulpmiddelen heeft zich inmiddels wel bewezen m.n. door de hogere betrokkenheid van de kinderen, de mogelijkheid om individueel eigen leerlijnen te volgen, de directe feedback naar kinderen op hun werk, het zéér diverse aanbod én door enige taakverlichting voor de leerkrachten.
- Om nog meer tegemoet te komen aan de veranderde vaardigheden (21th century skills) van de kinderen en om vooral hun betrokkenheid t.o.v. hun eigen leerproces te vergroten zijn in 2018 verdere stappen gezet. Momenteel worden er in alle bouwen pilots gedraaid om deze koersaanpassing steeds meer gestalte te gaan geven nu en in de komende schooljaren. Bij dit proces worden bij begeleid door onderwijsbureau "Onderwijs Maak Je Samen" (OMJS). Het is

nu zaak om bewust keuzes te gaan maken én doorgaande lijnen te bepalen voor ons aanbod van groep 1 t/m 8.

- Advisering m.b.t. een goede doorstroom vanuit onze school naar het Voortgezet Onderwijs met behulp van digitaal leerling-rapport en een "warme" overdracht van gegevens met het VO. Ook dit jaar goed verlopen.

Onderwijsprestaties:

- In 2018 hebben wij een andere eindtoets voor groep 8 (DIA) uitgetoetst vanwege ontevredenheid over de eindtoets van CITO. Zowel de manier van toetsen als de resultaten – conform de adviezen voor het VO – zijn naar tevredenheid verlopen en derhalve gaan we ook in 2019 met deze eindtoets verder.
- Ons streven m.b.t. de eindtoets in groep 8 is om in vergelijking met dezelfde categorie scholen (benchmark) zeker gelijk met het gemiddelde te scoren én bij voorkeur boven dat gemiddelde en dat streven is in het verleden – jaren voor 2018 – bij de CITO eindtoets ook ieder jaar behaald. Zoals gezegd hebben wij in 2018 gekozen voor een andere eindtoets (DIA). Die maken gebruik van een andere rapportage, wél is duidelijk dat onze school bovengemiddeld scoort t.o.v. andere aan de DIA eindtoets deelnemende scholen.
- De trendanalyses van deze LOVS scores. Per groep wordt in de gaten gehouden of er sprake blijft van groei of sprake is van zorg (IV en V scores en mogelijke achteruitgang). Per jaargroep en per school bekijken of we – gerelateerd aan het landelijk gemiddelde – gelijk of net hierboven zitten en blijven zitten. Is namelijk ons streven a.d.h.v. onze leerling-populatie. Vooralsnog geven deze analyses nog geen indicatie tot aanpassing beleid.
- CITO (LOVS), scores per leerling en per groep komen tijdens de groepsbesprekingen van de IB-er met de leerkracht aan bod. Hierbij dus vinger aan de pols m.b.t. groei c.q. zorg richting leerling en groep.

Ad c) Kwaliteit

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar de nodige aandacht gekregen:

- Monitoring m.b.t. prestaties CITO (LVS) en eindtoets DIA (zie ad b Onderwijs).
- Jaarlijkse monitoring door het MT volgens de PDCA-cyclus aan de hand van de actieplannen per schooljaar (nu 2017-2018 én 2018-2019) van ons schoolplan 2015-2019. In het schoolplan is te zien in welke fase (PDCA) de school zich bevindt per actieplan.
- Het gebruiken tijdens klassenbezoeken van de ontwikkelde kijkwijzers m.b.t. competenties leerkrachten – pedagogisch en didactisch handelen, DI-model. Dit mede in het kader van de functionerings- en beoordelingsgesprekken. Proces loopt naar tevredenheid.
- Onze zorgstructuur zo optimaal mogelijk ingericht houden, binnen onze mogelijkheden. Onder andere door het werken met voldoende Interne Begeleiders (2 IB-ers) voor 3 dagen per week (dus 6 dagen totaal) en 1 zorgcoördinator (1 dag per week). De loonkosten van de IB-ers worden gedeeltelijk gefinancierd vanuit het vanaf 1-8-2014 ontvangen zorgbudget van het SWV 30-08 i.h.k.v. Passend Onderwijs. Op basis van ervaringen hebben wij zorg over de belasting van de twee IB-ers en willen wij streven naar één IB-er per bouw. Dus onderzoeken we of we voor twee dagen een extra IB-er kunnen vinden (gefinancierd gedeeltelijk uit middelen SWV én uit middelen vermindering werkdruk).
- Begin 2017 is er bij leerlingen, ouders en personeel een tevredenheidsspeiling gehouden, waarbij we deze keer gebruik gemaakt hadden van instrumenten van "Scholen Met Succes". Keuze voor deze instrumenten, doordat hierbij de mogelijkheid tot een benchmark met andere scholen aanwezig was:
 - Ouderpeiling tevredenheid gemiddeld een 7,84 t.o.v. landelijk 7,57.
 - Leerlingpeiling tevredenheid gemiddeld een 8,45 t.o.v. landelijk 8,10.
 - Personeelspeiling tevredenheid gemiddeld een 7,67 t.o.v. landelijk 7,66.
- Vanuit deze resultaten is er naast tevredenheid tevens ruimte ingebouwd om aan de slag te gaan met de verbeterpunten, indien nodig/wenselijk. De mogelijke verbeterpunten zijn en worden meegenomen in het huidige en nieuwe schoolplan (zie schoolplan).

Ad d) Toegankelijkheid

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar wederom de nodige aandacht gekregen:

- Instroom c.q. aannamebeleid m.b.t. tussentijdse instromers en de zwaarte van de groepen gericht op het handhaven van onze 17 zo evenwichtig mogelijke groepen. In 2017 besloten om te werken met een maximale instroom van 58 leerlingen (was 56). Vanuit de praktijk blijkt nu, dat dit tot resultaat heeft, dat we (te) grote groepen krijgen in de onderbouw. Onderzoeken of we toch weer terug moeten naar 56 leerlingen.

- Uitstroom m.b.t. eventuele tussentijdse uitstromers (geen bijzonderheden) en de uitstroom richting het V.O. (naar tevredenheid).
- Veiligheid m.b.t. de dagelijkse verkeersstroom van komende en gaande kinderen en ouders/verzorgers. De veiligheid wordt bevorderd door de inzet van verkeersbrigadiers bij de ene ingang van de school en door het hanteren van een zoen- en zoefstrook en inzet van de conciërge bij de andere ingang. De benodigde inzet van verkeersbrigadiers (ouders) staat wel regelmatig onder spanning.
- TSO: Tussenschoolse opvang. Deze wordt door onszelf verzorgd in de lokalen van de kinderen met behulp van een coördinator en een groot aantal vrijwillige begeleiders. Daardoor zijn de kosten voor de ouders voor TSO laag (ongeveer € 1,00 per keer omgerekend, incidenteel € 1,50). Vrijwillige begeleiding houdt tevens in, dat we werken met niet geschoolde vrijwilligers. Tot op heden – mede door een betaalde TSO-coördinator – loopt de TSO met voldoende kwaliteit.
- BSO: Voor- en naschoolse opvang. Dit was al jaren uitbesteed (in pandig) aan een externe partner, n.l. Korein. Begin gemaakt in 2015 met onderzoek/studie naar de mogelijkheden om te komen tot een Integraal Kind Centrum. Is doorgelopen in 2016, waarbij er een visiestuk is ontwikkeld (onder begeleiding van externe expertise van PentaRho). In 2017 is het besluit genomen om onszelf richting een IKC te gaan ontwikkelen én met welke partner het IKC vorm gegeven zal gaan worden. Verschillende partijen hebben meegedongen naar het partnerschap. Uiteindelijk is gekozen voor een kleinere partner uit Helmond, genaamd LeLa. Helaas was dat voor de huidige partner (Korein) aanleiding om een juridische procedure tegen ons te beginnen. Deze procedure heeft in 2018 veel tijd gekost, ook al viel de beschikking van de kantonrechter in ons voordeel uit. Nieuwe streefdatum voor het IKC en dus de overgang naar de nieuw partner is nu augustus 2019.

Ad e) Huisvesting

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar de nodige aandacht gekregen:

- Voor deskundige begeleiding van alle huisvestingsproblemen (vooral onderhoud) hebben wij een contract afgesloten met de afdeling vastgoed van Gemeente Helmond. Tevens hebben zij een nieuw meerjarenonderhoudsplan gemaakt en worden de cijfers (financiën) geïndexeerd.
- De personeelskamer is in het geheel (ook meubilair) flink opgeknapt mede in het kader van ons 150-jarig bestaan. Het team was verrast en men is tevreden over de huidige indeling.
- De grote hal heeft een flinke opknappbeurt gekregen w.o. een geluidstechnische verbetering.
- In het kader van brandveiligheid – naar aanleiding van een brandveiligheidsonderzoek – zijn er diverse werkzaamheden uitgevoerd om te kunnen voldoen aan de eisen.
- Er is gestart met het opknappen van twee gangen – schilderen, nieuwe wanddelen en kapstukken. Dit project loopt door in 2019.
- Medegebruik buitenschoolse opvang (voor- en naschools) van 2 lokalen door nieuwe partner d.m.v. verhuur had en heeft volop de aandacht i.v.m. huurcontract én het nu te vormen IKC.
- Peuterspeelzaalgebouw: Gebouwtje staat op ons terrein, is van de Gemeente Helmond en wordt gehuurd door Korein. In 2018 besloten – wederom i.h.k.v. het IKC – om het gebouwtje van de Gemeente over te nemen. Hierover wordt overleg gevoerd met de Gemeente Helmond.

Ad f) Communicatie met omgeving.

De volgende aspecten hebben het afgelopen kalenderjaar de nodige aandacht gekregen:

- De Wilhelminaschool participeert – schooldirecteur namens het Bestuur – in het OHS (Onderwijsplatform Helmondse Schoolbesturen). OHS maakt zich sterk voor goed onderwijs voor alle Helmondse kinderen inclusief daarmee gepaard gaande zaken, zoals doorgaande leerlijnen PO-VO, techniek en wetenschap i.h.k.v. "brainport", burgerschap en huisvesting.
- De Wilhelminaschool participeert in het 1-8-2014 gevormde Samenwerkingsverband 30-08.
- De Wilhelminaschool participeert – schooldirecteur namens het Bestuur – in het overleg met de Gemeente (OOGO, o.a. decentralisatie onderhoud gebouwen).
- De Wilhelminaschool was een samenwerking aangegaan met de stichting Openbare Scholen Helmond (OBSh), met als doelen om enerzijds onze risico's als éénpitter in te perken en anderzijds onze onderwijskundige expertises te delen en waar mogelijk/wenselijk samen op te trekken. Is in 2018 beëindigd, zoals reeds gemeld. Mede hierdoor is een onderzoek gestart naar ons huidige bestuursmodel qua werkbaarheid. Onderzoek zal in 2019 voltooid zijn.
- Het Bestuur, de MR en het Team verantwoorden het gevoerde en te voeren beleid aan de ouders tijdens de jaarlijkse overlegvergadering, waarbij ook de Raad van Toezicht uitgenodigd en present was.

- De school houdt de ouders op de hoogte door middel van een tweewekelijks bulletin en via het Ouderportaal. Het Ouderportaal is een digitaal middel via "BasisOnline", de organisatie waar wij ook onze website ondergebracht hebben.
- De leerkrachten informeren de ouders over hun groep via het Ouderportaal.
- Onderhouden van de website van school www.wilhelminaschool.nl

2.3 Personeel

Leeftijdsopbouw

De Wilhelminaschool telt eind 2018 34 werknemers, met een gemiddelde leeftijd van 44 jaar. Van deze medewerkers zijn 28 vrouwen 82% en 6 mannen 18%. De jongste medewerker is 27 jaar. Onderstaande grafieken met diverse invalshoeken illustreren dat.

Wat is de gemiddelde leeftijd per geslacht?

44

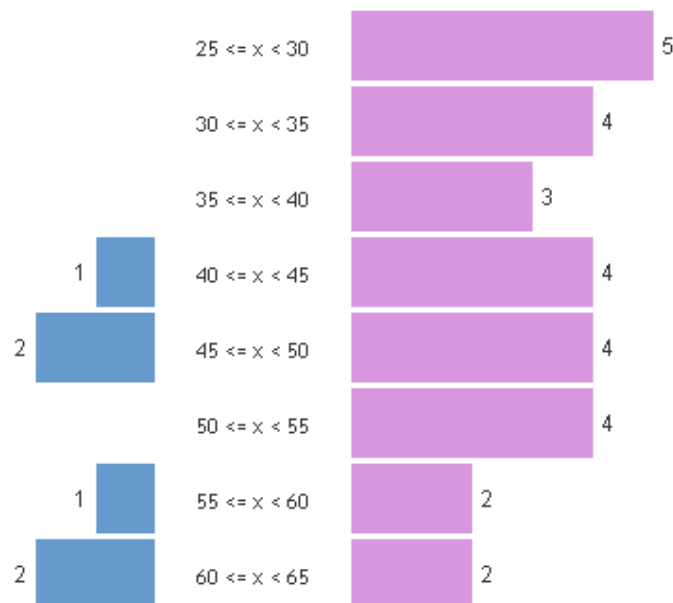
Hoeveel medewerkers zijn er in dienst per geslacht?

34

En wat is de verdeling per leeftijdscategorie?

Man
Vrouw

Ziekteverzuim

De kosten die in verband met ziekteverzuim gemaakt worden, zoals preventie en begeleidingskosten, komen ten laste van het bestuur, de kosten van ziektevervanging komen nog ten laste van het Vervangingsfonds. Het verzuimpercentage van de Wilhelminaschool (gebaseerd op cijfers van onze ARBO-dienst Human Capital Care zijn van 1-1-2018 tot 1-1-2019:

Verzuimcijfers (inclusief zwangerschapsverlof)

	Verzuimpercentage		Verzuimfrequentie		Gemiddelde verzuimduur	
	Deze periode	Gemiddeld ¹	Deze periode	Gemiddeld ¹	Deze periode	Gemiddeld ¹
Totaal	4,44	5,24	1,46	0,93	9,69	21,18

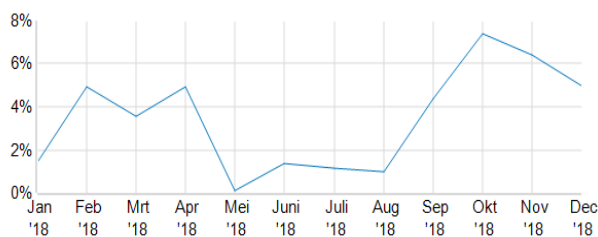
¹ = het 12 maandenlijks voortschrijdend gemiddelde, berekend over de 12 maanden voorafgaand aan de opgevraagde periode

Verzuimpercentages kort-middel-lang

	Verzuimpercentage		
	kort	middel	lang
Totaal	0,74	1,52	2,18

Maandhistorie 2018

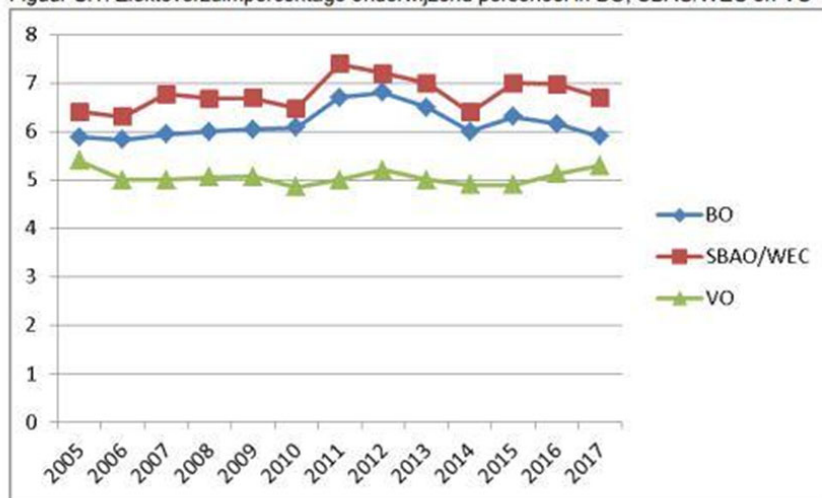
Percentage

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat het verzuimpercentage met name wordt veroorzaakt door enkele langdurige ziektegevallen.

Als we de resultaten van de school vergelijken met de landelijke resultaten uit het rapport "Verzuimonderzoek PO en VO 2017" van DUO Informatieproducten, dan blijkt het verzuimpercentage aan de lage kant te zijn (onder landelijk gemiddelde).

Figuur S.1. Ziekteverzuimpercentage onderwijzend personeel in BO, SBAO/WEC en VO

3. Financiën

3.1. Kengetallen

Het financiële toezicht is gericht op financiële risico's op het niveau van bevoegd gezag (bestuur) van de scholen en betreft de aspecten: financiële continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid.

De risicogerichte opzet van het toezicht houdt in dat de inspectie alleen contact legt met of een onderzoek instelt bij besturen wanneer zij financiële risico's constateert of met voldoende waarschijnlijkheid vermoedt. Hierbij fungeert het rapport van commissie "Don" over het financiële beleid bij onderwijsinstellingen als kapstok. Hierin hanteert de commissie twee belangrijke uitgangspunten: **vermogensbeheer en budget beheer**.

Bij vermogensbeheer staat de vraag centraal: wat is de kapitaalsbehoefte van de instelling? Om dit te kunnen berekenen stelt de commissie het begrip kapitalisatiefactor centraal.

Kengetallen Vermogensbeheer

Het ministerie van OC&W hanteert de kapitalisatiefactor als kengetal om te signaleren of onderwijsinstellingen hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken. De Inspectie kan de mogelijkheid van excessief spaargedrag nader onderzoeken, indien de signaleringsgrenzen zijn overschreden.

Definitie Kapitalisatiefactor: Totaal Kapitaal (excl. boekwaarde gebouw & terrein) / gedeeld door totale Baten

- bovengrens van 60% voor kleine instellingen met < € 5 mln. jaarlijkse baten.
- bovengrens van 35% voor grote instellingen met > € 8 mln. jaarlijkse baten.

Normatieve Kapitalisatiefactor, besturen	< € 5 mln. baten	> € 8 mln. baten
Bufferliquiditeit	10.0%	5.0%
Transactieliquiditeit	13.8%	8.5%
Financieringsfunctie	31.5%	20.5%
Totaal	55.3%	34.0%
Afgeronde signaleringsgrens	60.0%	35.0%

Bron: Staatscourant 24 november 2011 vastgesteld door Ministerie van OC&W.

Concreet voor de Wilhelminaschool betekent dat bij jaarlijkse baten van € 2,5 mln. een bovengrens van 60% van kracht is, wat betekent normatief € 1,5 mln. aan kapitaal.

De realisatie jaarrekening 2018 geeft een activa op balansdatum excl. gebouwen en terreinen van € 1,32 mln (= 52,52%). Is ongeveer op normatief niveau.

Investeringsbeleid / financieringsfunctie

Om kwalitatief goed onderwijs te kunnen blijven geven is het belang van investeringsruimte onderkend. Als activeringsgrens is een drempelbedrag van € 500,- bepaald.

In het boekjaar 2018 bedragen de totale investeringen in leermiddelen en inventaris ca. € 79.000 (2017 ca. € 33.000). De boekwaarde in het verslagjaar is toegenomen van ca. € 235.600 naar ca. € 269.600. Normatief een benodigde investeringsbuffer 31,5% van de totale baten is ca. € 795.000.

Transactieliquiditeit

Normatief 13,8% van de totale baten van € 2,5 mln. is ca. € 348.000.

Bufferliquiditeit

Er is financiële buffer benodigd om niet beheersbare risico's op te vangen. Afhankelijk van de grootte van de instelling wordt door de commissie een percentage van de totale baten geadviseerd als buffer. Risicomarges worden voor een beoordeling als volgt gekwantificeerd: ± 10% voor instellingen met € 2,5 mln. jaarlijkse baten. Een normatief financieel benodigde buffer van ca. € 252.000. Aspecten die qua risico inschatting in acht worden genomen, zijn overheidsbezuinigingen, doordecentralisatie of krimpende aantallen leerlingen en baten.

Kapitalisatiefactor is: (totaal kapitaal excl. Boekwaarde Gebouwen & Terreinen) / totale baten

Kapitalisatie factor	Realisatie	Streefwaarde	Commissie Don Vermogensbeheer Bovengrens
2018	52,51 %	< 60 %	< 60 %
2017	56,36 %	< 60 %	< 60%
2016	51,86 %	< 60 %	< 60%
2015	49,42 %	< 60 %	< 60 %
2014	46,73 %	< 60 %	< 60 %

Bovenstaande illustreert dat de score van de school weliswaar lager is dan de normering, maar met een stijgende trend, alhoewel er in 2018 wel weer een daling is ingezet. De Inspectie van het Onderwijs houdt financieel toezicht op de resultaten. Met een kapitalisatiefactor score van 52,51%, is nader onderzoek in de toekomst niet te verwachten. Daarnaast blijkt uit de continuïteitsparagraaf dat de komende jaren een vrij stabiel resultaat wordt verwacht en dat buitensporig spaargedrag niet aan de orde is. Bovendien bestaan er de nodige onzekerheden m.n. door onvoorspelbaarheid van de totale baten vanuit het Rijk.

Het tweede kengetal dat het ministerie van OC&W hanteert om een beeld te krijgen bij het vermogensbeheer van onderwijsinstellingen is de solvabiliteit.

Solvabiliteit:

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid van een organisatie en geeft aan of de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Bij onderwijsorganisaties is sprake van 2 solvabiliteit ratio's.

Solvabiliteit 1 is eigen vermogen / totaal vermogen.

Solvabiliteit 2 is (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen.

Het grote verschil tussen solvabiliteit 1 en solvabiliteit 2 wordt veroorzaakt door voorzieningen. Dit aandeel bedraagt 21% van de totale balans waarde einde verslagjaar.

Solvabiliteit 1	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2018	50,62	>25 %	30,00
2017	46,50	>25 %	30,00
2016	49,17	>25 %	30,00
2015	54,24	>25 %	30,00
2014	55,54	>25 %	30,00

Solvabiliteit 2	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2018	71,57	Nb	50,00
2017	72,14	nb	50,00
2016	71,83	nb	50,00
2015	75,25	nb	50,00
2014	71,89	nb	50,00

Solvabiliteit is een voorname indicator, die aangeeft in hoeverre bezittingen op de activazijde van de balans gefinancierd zijn met eigen vermogen.

De solvabiliteit van de Wilhelminaschool ligt hoe dan ook, ruim boven de DUO en interne normering.

Weerstandsvermogen:

Het weerstandsvermogen geeft een eveneens een beeld of het bestuur enerzijds te rijk zou zijn of anderzijds of er financiële capaciteit is om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen. Als streefwaarde wordt door Dienst Onderwijs Uitvoering (DUO) een norm van 15 tot 20% als koers geadviseerd voor weerstandsvermogen.

Het kengetal is volgens commissie "Don" te beperkt en verwarrend en achterhaald door de kapitalisatiefactor. Ondanks dat publiceert het ministerie toch benchmark gegevens over het weerstandsvermogen.

OC&W hanteert voor PO definitie: Eigen vermogen / totale baten (Bodem inspectie 5%).

Weerstandsvermogen %	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2018	26,95 %	< 25,00	15,0 - 20,0
2017	26,73 %	< 25,00	15,0 - 20,0
2016	26,21 %	< 25,00	15,0 - 20,0
2015	27,80 %	< 25,00	15,0 - 20,0
2014	27,21 %	< 25,00	15,0 - 20,0

Door de kleinschaligheid is er maar beperkte mogelijkheid tot bepaalde risicospreiding. Door het hoge aandeel van personele lasten zit er weinig flexibiliteit in de kostenstructuur. Het is wenselijk om als streefwaarde de bovengrens van de DUO - CFI normering van 20% aan te houden.

In bovenstaand overzicht wordt duidelijk zichtbaar dat het weerstandsvermogen van de Wilhelminaschool vanaf 2017 weer een stijgende lijn toont ten opzichte van 2016. De gemiddelde realisatie van de afgelopen jaren laat zien dat de cijfers binnen de DUO norm blijven.

Voor de korte termijn adviseert de commissie Don ook te kijken naar budgetbeheer.

Kengetallen Budgetbeheer

Liquiditeit:

De liquiditeit geeft aan of een organisatie voldoende geld beschikbaar heeft om aan de direct opeisbare betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.

Een goede liquiditeitsratio illustreert het vermogen van een organisatie om crediteuren tijdig (op korte termijn) te kunnen betalen.

Liquiditeit {current ratio} is (kortlopende vorderingen + liquide middelen) / kortlopende schulden.

Liquiditeit Current ratio	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2018	2,81	> 1,00	1,20
2017	2,93	> 1,00	1,20
2016	2,77	> 1,00	1,20
2015	3,20	> 1,00	1,20
2014	2,65	> 1,00	1,20

De liquiditeit schommelt nogal de laatste jaren en is aanzienlijk beter dan normering en streefwaarde.

Kasstroom overzicht

Het kasstroomoverzicht maakt zichtbaar waar de geldmiddelen vandaan kwamen en waaraan zij zijn uitgegeven. Zie hiervoor paragraaf B4 van de jaarrekening.

Over 2018 is er een afname in liquide middelen zichtbaar van ca. € 47.000. Hoofdzakelijk het gevolg van de diverse investeringen.

Rentabiliteit:

Rentabiliteit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat uit gewone bedrijfsvoering in relatie tot de totale baten.

Rentabiliteit is exploitatie resultaat uit gewone bedrijfsvoering / totale baten.

Rentabiliteit %	Realisatie	Streefwaarde	DUO - norm
2018	3,20	> 2,00	0,0 / 4,0
2017	0,81	> 2,00	0,0 / 4,0
2016	- 0,56	> 2,00	0,0 / 4,0
2015	2,05	> 2,00	0,0 / 4,0
2014	- 2,68	> 2,00	0,0 / 4,0

In principe heeft de onderwijsinstelling geen winstoogmerk. Vanuit dat principe kan de rentabiliteit 0 zijn. Echter ter instandhouding van vermogen is het wel noodzakelijk de inflatie te compenseren. De situatie wordt precair als de rentabiliteit scores structureel negatief zijn en tevens naar verwachting negatief blijven in de toekomst, want dan blijf je interen op je reserves en voorzieningen.

De PO raad adviseert, dat gemiddelde rentabiliteit berekent over de afgelopen jaren, dient uit te komen tussen 0% en 5%. Voor de Wilhelminaschool is de gemiddelde score over de laatste vijf jaren ongeveer 0,56%. Een score rondom de Don-norm. Kortom, nog geen urgente actie vereist, maar reden om scherp in de gaten te blijven houden.

Personele last / totale lasten:

De verhouding van de personele lasten ten opzichte van de totale lasten is in de onderwijssector enorm hoog. Als streefwaarde houdt het bestuur maximaal 79% aan. De afgelopen jaren laat zien dat de verhouding tussen personele lasten en totale lasten binnen deze streefwaarde blijft. De lage(re) score in 2016 werd veroorzaakt door hogere materiële lasten (incidentele extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening). Ook in 2018 zijn de hogere materiële lasten de reden van de lagere verhouding (juridische kosten en jubileum uitgaven).

Personele last / Totale lasten %	Realisatie	Streefwaarde
2018	75,29	< 79,00
2017	77,37	< 79,00
2016	75,11	< 79,00
2015	78,27	< 79,00
2014	79,01	< 79,00

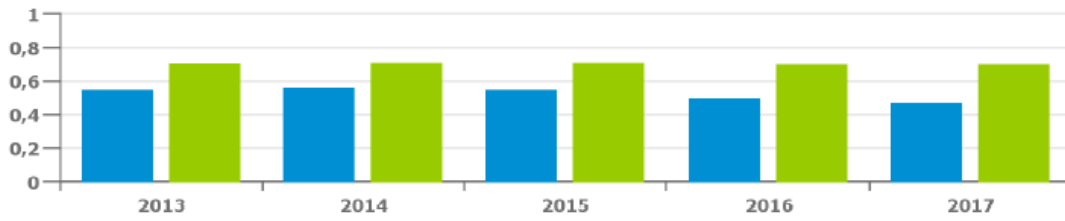
Materiele / Totale lasten %	Realisatie	Streefwaarde
2018	24,71	> 21,00
2017	22,63	> 21,00
2016	24,89	> 21,00
2015	21,73	> 21,00
2014	20,99	> 21,00

Benchmarking is een manier om organisaties makkelijker te kunnen vergelijken. Er volgt een beeld van de ontwikkeling van de diverse financiële kengetallen in het primair onderwijs ten opzichte van het landelijk gemiddelde BO1 (éénpitter).

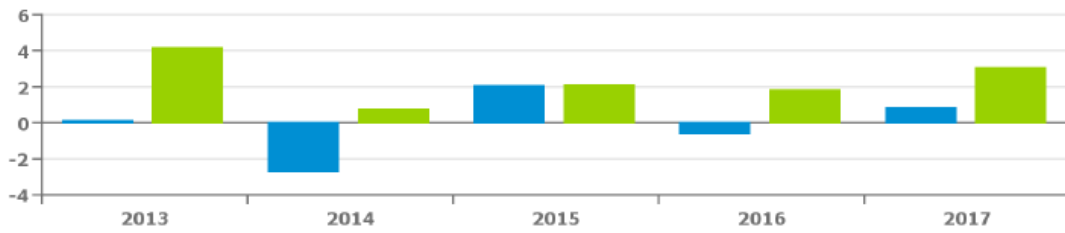
Kengetallen						Gem BO1
Kengetallen financiële positie	2013	2014	2015	2016	2017	2017
Solvabiliteit I	0,54	0,56	0,54	0,49	0,46	0,69
Solvabiliteit II	0,69	0,72	0,75	0,72	0,72	0,8
Liquiditeit current ratio	2,53	2,65	3,2	2,77	2,93	4,45
Rentabiliteit	0,1%	-2,7%	2,0%	-0,6%	0,8%	3,0%
Kengetallen overig						
Weerstandsvermogen ex MVA	19,4%	16,0%	18,3%	15,7%	17,5%	33,4%
Weerstandsvermogen	29,7%	27,4%	27,8%	26,2%	26,7%	50,6%
Kapitalisatiefactor	52,0%	47,0%	49,4%	51,9%	56,4%	66,2%
Liquiditeit quick ratio	2,53	2,65	3,2	2,77	2,93	4,45
Huisvestingsratio	9,1%	8,1%	9,1%	12,5%	9,8%	7,1%
Personeelslaste/Rijksbijdragen	84,1%	87,8%	82,0%	81,6%	82,8%	84,4%
Personeelslasten / Totaal lasten plus financiële lasten	78,0%	79,0%	78,2%	75,1%	77,3%	79,9%
Personeelslasten/Totaal Baten plus financiële Baten	78,3%	81,5%	76,6%	75,5%	76,7%	77,5%
Algemene reserve / totaal baten plus financiële baten	17,9%	15,4%	16,5%	15,3%	16,0%	32,6%
Voorzieningen / Totaal baten plus financiële baten	7,9%	8,1%	10,8%	12,1%	14,7%	8,1%
Rijksbijdragen / Totaal baten plus financiële baten	93,0%	92,8%	93,5%	92,6%	92,6%	91,8%
Overige overheidsbijdragen en -subsidies / Totaal baten plus financiële baten	0,9%	1,0%	0,8%	0,9%	1,2%	1,7%
Investering huisvesting/totale baten plus financiële baten	0,4%					1,1%
Investeringen inventaris en apparatuur / totaal baten plus financiële baten	0,1%	2,8%	0,1%	3,5%	1,4%	2,2%
Netto Werkkapitaal	26,0%	22,9%	27,9%	26,7%	31,0%	39,8%
Beleggingen ten opzichte van eigen vermogen						0,3%

Organisatie ten opzichte van het gemiddelde van de BO1 instellingen

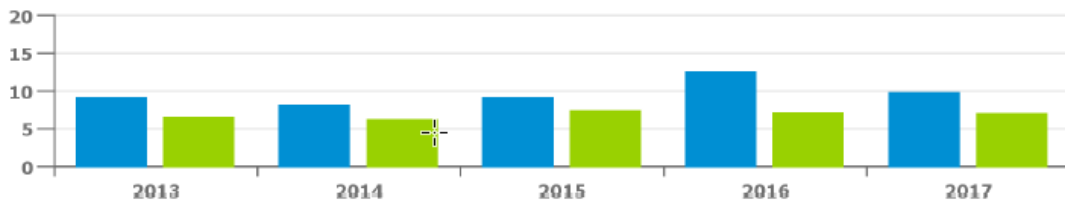
Solvabiliteit I

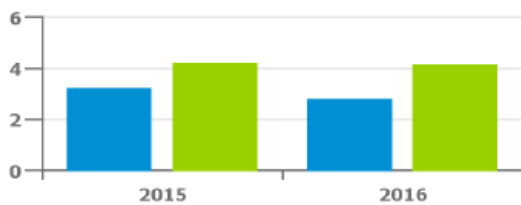
Rentabiliteit%

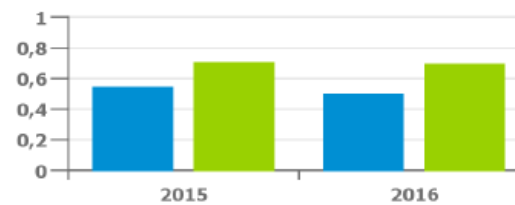
Huisvestingsratio

Liquiditeit current ratio

Personeelslasten / totaal lasten plus financiële lasten

Legenda grafieken

Instelling

gemid. groepering

Reserves / voorzieningen

Onderstaand een schema van de ontwikkeling van reserves en voorzieningen in totaal en per leerling. Gebaseerd op het aantal leerlingen per 1 oktober 2018 en 1 oktober 2017.

Reserves/ Voorz. per 31 december	Wilhelmina school Totaal €	Wilhelmina school Totaal €	Wilhelmina school per leerling €	Wilhelmina school per leerling €
	2018	2017	2018	2017
Aantal leerlingen	436	437	436	437
Algemene reserve	438.850	358.175	1.006	820
Bestemmingsreserves	241.000	241.000	553	551
Totaal	679.850	599.175	1.559	1.371
Voorz. Onderhoud	251.195	304.977	576	698
Voorz. Jubilea	30.286	25.458	70	58
Totaal	281.481	330.435	646	756
Generaal Totaal	961.331	929.610	2.205	2.127

Algemene reserve

De algemene reserve neemt toe met het exploitatieresultaat 2018 ad € 80.675 naar € 438.850, per leerling: € 1.006.

Overige bestemmingsreserve

Het saldo aan bestemmingsreserve eindigt in 2018 op een niveau van € 241.000 conform vorig verslagjaar. Dit is per leerling: € 553.

Samenvattend een toename van de reserves per leerling in het verslagjaar.

- De totale reserves per leerling € 1.559 eind 2018
- De totale reserves per leerling € 1.371 eind 2017.

Voorziening preventief onderhoud

Er wordt gewerkt met een meerjarenonderhoudsplan (MOP). In 2018 neemt de voorziening af naar een niveau van € 251.195, per leerling: € 576 tegenover € 698 per leerling eind 2017.

Voorziening P&A

Voorziening jubilea neemt toe naar € 30.286, per leerling: € 70.

Samenvattend een afname van de voorzieningen per leerling in 2018 van € 110.

- De totale voorzieningen per leerling € 646 eind 2018,
- De totale voorzieningen per leerling € 756 eind 2017.

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan met het doel om uitgaven te kunnen betalen en het gebouw in degelijke staat te houden.

De voorziening Jubilea is gevormd om de te betalen jubilea gratificatie aan het personeel in de toekomst te kunnen opvangen.

Reserves en voorzieningen zijn te bestempelen als middelen om op tijd in te kunnen zetten om de kwaliteit van onderwijs, personeel en op facilitair gebied te kunnen blijven garanderen.

3.2. Staat van baten en lasten

De Wilhelminaschool sluit 2018 af met een positief resultaat van € 80.675 versus een positief resultaat van € 18.197 vorig jaar. Budgettair over 2018 bestond de verwachting dat het resultaat negatief € 68.228 zou bedragen.

Onderstaand een overzicht van de totale baten en lasten over diverse jaren.

Exploitatie €	Realisatie 2018	Begroting 2018	Afwijking in %	Realisatie 2017
Baten	2.522.320	2.198.907	14,7 %	2.239.273
Lasten	2.441.191	2.268.635	7,6 %	2.222.266
Saldo baten lasten	81.129	-/- 69.728		17.007
Financiële baten en lasten	-/- 454	1.500		1.190
Totaal resultaat	80.675	-/- 68.228		18.197

Financiële beschouwing baten:

Sinds de lumpsumfinanciering ontvangt het bevoegd gezag bekostiging per schooljaar gebaseerd op het aantal leerlingen (met uitzondering van de materiële instandhouding) per 1 oktober van het voorgaande jaar. In deze vergoeding wordt rekening gehouden met het feit dat ouder personeel meestal duurder is. Dit wordt gedaan door de lumpsum deels afhankelijk te maken van de zogenaamde GGL: de gewogen gemiddelde leeftijd van de leerkrachten. De vergoeding wordt op bevoegd gezagsniveau uitgekeerd. De financiële verslaggeving is gebaseerd op het kalenderjaar.

De baten zijn direct gekoppeld aan het aantal leerlingen. Indien de huidige trend van een dalend aantal leerlingen blijft bestaan en ook gaat gelden voor de Wilhelminaschool, dan staan de baten onder druk. Voor de komende jaren wordt hier bij ons niet van uitgegaan. Om een gezond financieel resultaat te blijven realiseren is in dat opzicht kostenbeheersing van belang. In de praktijk komt dat vooral neer op het vermogen om tijdig personele verplichtingen aan te passen aan een teruglopende lumpsum. Vandaar dat wij ernaar streven om in de formatie een flexibele schil van ± 5% te behouden.

Baten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Vershil versus begroting	Realisatie 2017	Vershil versus realisatie
Rijksbijdragen	2.359.149	2.082.907	276.242	2.075.221	283.928
Overige overheidsbijdragen	33.946	16.000	17.946	25.777	8.169
Overige baten	129.225	100.000	29.225	138.275	-9.050
Totaal	2.522.320	2.198.907	323.413	2.239.273	283.047

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen zijn bijna € 284.000 hoger dan vorig jaar en ruim € 276.000 hoger dan begroot. De toename van de rijksbijdragen wordt enerzijds veroorzaakt door de correctie c.q. terugdraaien van de inhoudingen door OC&W (2017: € 55.414 gereserveerd als inhouding) waardoor de inhoudingen nu een positief resultaat opleveren van ruim € 54.000.

Anderzijds wordt de toename veroorzaakt door een stijging van de Lumpsum, de bekostiging P&A (werkdrukgeden) en prestatiebox (door verhoging parameters) en door hogere doorbetalingen Rijksbijdragen SWV. Hier komt ook weer de welbewuste keuze tot uiting om conservatief te begroten.

Overige overheidsbijdragen

Deze post betreft naast de gemeentelijke bijdrage van de gymzaal ook de afronding van het VVE project waarbij € 10.000 baten zijn gerealiseerd in 2018 (conform 2017, maar niet begroot) en de inkomsten van Brabants Verkeersveiligheidslabel van 2017 en 2018 (beide ontvangen in 2018 en niet begroot) totaal voor een bedrag van bijna € 8.000. De totale opbrengsten zijn dan ook ongeveer € 18.000 hoger dan begroot en ruim € 8.000 hoger dan gerealiseerd in 2017.

Overige baten

De overige baten zijn ongeveer € 9.000 lager dan vorig jaar en maar liefst ruim € 29.000 hoger dan begroot. Het verschil ten opzichte van 2017 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het wegvallen van detacheringsinkomsten vanuit Stg. Prodas die in de 2017 gerealiseerd waren (t/m juli 2017). De overschrijding ten opzichte van de begroting wordt grotendeels veroorzaakt door diverse inkomsten met betrekking tot de jubileumfestiviteiten.

Financiële beschouwing lasten:

In totaliteit overschrijden de lasten de begroting 2018 met € 172.556 (7,6%).

In vergelijking tot vorig verslagjaar een toename van bijna € 219.000 in de realisatie van de lasten.

Lasten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Vershil versus begroting	Realisatie 2017	Vershil versus realisatie
personeel	1.837.888	1.767.178	70.710	1.719.261	118.627
afschrijving	45.794	59.507	-/- 13.713	55.284	-/- 9.490
huisvesting	200.112	216.700	-/- 16.588	210.161	-/- 10.049
overige	260.475	155.750	104.725	183.879	76.596
leermiddelen	96.922	69.500	27.422	53.681	43.241
Totaal	2.441.191	2.268.635	172.556	2.222.266	218.925

Personele Lasten:

De "Gouden Regel" binnen de lumpsum gedachte is dat structurele personele verplichtingen zo veel mogelijk aangepast dienen te worden aan de structurele baten. De baten zijn direct gekoppeld aan het aantal leerlingen. Gesteld kan worden dat de sturing op de formatie het belangrijkste element in de sturing op personele lasten is. In de loop der jaren is redelijke stabiliteit in formatie zichtbaar.

Onderstaande tabel heeft betrekking op het gemiddelde aantal werkzame medewerkers gedurende het kalenderjaar conform Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. Dit is bijvoorbeeld inclusief medewerkers die in dienst zijn maar Bapo, compensatie- of ouderschapsverlof genieten. Exclusief externe inhuur.

Leerlingen en personeel (FTE)	Leerlingen 1-10	FTE
2018	436	26,87 FTE
2017	437	27,04 FTE
2016	424	24,91 FTE
2015	435	25,10 FTE
2014	447	27,04 FTE

Er wordt nadrukkelijk sturing gegeven aan inzet van FTE.

Ten opzichte van 2017 blijft het aantal FTE nagenoeg gelijk (lichte daling van 0,17 FTE). De totale personele lasten in het verslagjaar stijgen met ruim € 70.000, mede als gevolg van de nieuwe CAO voor het primair onderwijs. Het kabinet heeft € 270 miljoen euro extra beschikbaar gesteld voor de salarissen van leraren zonder uitputtend te zijn. Alle leraren krijgen een nieuwe, flink hogere salarisschaal. Daar bovenop krijgen alle medewerkers een marktconforme salarisverhoging van 2,5% per 1 september 2018. Alle leraren krijgen een eenmalige uitkering in oktober van 42% van hun nieuwe maandsalaris. Verder krijgen alle medewerkers in oktober een eenmalige uitkering van € 750 (naar rato van aanstelling). Schoolbesturen krijgen voorts meer ruimte om vervanging bij

ziekte goed te organiseren. Gebruik maken van een uitzondering op de ketenbepaling. Deze CAO loopt tot 1 maart 2019. Ten opzichte van de vorige CAO gaan per 1 september 2018 leraren er tussen de 3,3% en 9,5 % op vooruit.

In augustus 2018 is vanuit een extra kabinetsbijdrage voor deze gestegen gemiddelde personele last (GPL), uit de bovenstaande loonafspraken compensatie in de rijksbijdragen ontvangen. Dit is zichtbaar in zowel de ontvangen personele bekostiging als de bekostiging voor personeel en arbeid (P&A).

Naast de reguliere lonen en salarissen betreft dit ook de overige personele lasten (nascholing, lasten passend onderwijs en inhuur externen).

Uitgedrukt als aandeel van de totale lasten nemen de personele lasten af van 77,37% naar 75,29% in 2018.

Het kengetal Personeel / Rijksbijdragen benadert de personele lasten vanuit de baten kant.

Personele lasten / rijksbijdragen	Realisatie
2018	77,9 %
2017	82,8 %
2016	81,6 %
2015	82,0 %
2014	87,8 %

Het kengetal personele lasten t.o.v. rijksbijdragen wordt door de Inspectie gehanteerd om te oordelen of de continuïteit van de stichting niet in gevaar is. Als norm is het plafond bepaald op 95%. Hier blijkt eveneens dat de bedrijfsvoering van de school de laatste jaren goede stappen heeft gezet. De afhankelijkheid van de rijksbijdragen is verlaagd en ligt in lijn met de landelijke cijfers. Een gezonde ontwikkeling.

In 2018 nemen de personele lasten in relatie tot de totale rijksbijdragen af ten opzichte van voorgaand jaar en zijn zelfs in 2018 voor het eerst onder de 80%. Personele kosten blijven echter een doorslaggevende post waarvoor waakzaamheid geboden blijft. Het blijft dan ook een noodzaak om het aantal FTE's in balans te houden met de bekostiging van het aantal leerlingen.

Materiele lasten:

- **Afschrijvingskosten:**

De afschrijvingskosten ad € 45.794 wijken bijna € 14.000 af van de geplande afschrijvingen (onderschrijving). De begrote investeringen 2018 waren € 104.000 terwijl er voor een bedrag van ruim € 81.000 daadwerkelijk is geïnvesteerd. Dit verklaart de onderschrijving van de afschrijvingskosten in 2018.

- **Huisvestingslasten:**

De gerealiseerde huisvestingslasten zijn ruim € 16.000 lager dan begroot en ruim € 10.000 lager dan in 2017. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere schoonmaakkosten. In 2018 is € 10.000 hiervan doorbelast aan de TSO.

- **Overige instellingslasten:**

De realisatie van de overige instellingslasten sluiten einde boekjaar € 260.475 tegenover € 183.879 vorig jaar en was begroot op € 155.750.

Deze verschillen worden enerzijds veroorzaakt door de administratie- en beheerslasten vanwege een bijdrage aan Stichting Openbare Basisscholen Helmond voor de periode vanaf augustus 2016 voor een bedrag van bijna € 36.000. Ook de juridische kosten laten een stijging zien vanwege de procedure tegen het Participatiefonds. Anderzijds worden deze verschillen veroorzaakt door de kosten met betrekking tot de festiviteiten rondom het jubileum van de school.

• **Leermiddelen:**

De uitgaven voor leermiddelen overschrijden de begroting met bijna € 27.500 en zijn ruim € 43.000 hoger dan in 2017. De grootste oorzaak van de overschrijding betreft de post ICT verbruik (huur I-pads en dergelijke). Waar in de begroting nog rekening is gehouden met een bedrag van € 25.000 voor ICT, is de feitelijke realisatie in 2018 bijna € 53.000.

Kostenbeheersing is van belang. In de praktijk komt dat vooral neer op het tijdig aanpassen van personele lasten aan de teruglopende inkomsten / leerlingen. Hier slaagt de Wilhelminaschool tot nu toe goed in.

Ook bij de materiële lasten volgt een stabiel, gezond beeld met verklaarbare afwijkingen.

De lage rentestand heeft zijn weerslag op de rente baten. De financiële lasten omvat bank kosten en rentelasten. Verder geen bijzonderheden of risico's.

Werkdrukverlagende middelen:

Vanaf schooljaar 2018-2019 zijn er middelen beschikbaar om de werkdruk te verminderen. Elke school ontvangt een bedrag van € 155,55 per leerling (peildatum 1 oktober 2017). Dit betekent dat voor de aanpak van de werkdruk per schooljaar 2018-2019 de P&A bekostiging verhoogd is met een bedrag van € 155,55 per leerling. Dit komt voor vijf maanden ten gunste aan kalenderjaar 2018. Deze extra middelen voor de werkdruk zijn bij de scholen in 2018 niet begroot en hebben een positief effect op de realisatie van de rijksbijdragen € 28.323.

Procesmatig heeft in eerste instantie het team op school het gesprek gevoerd over de inzet van de werkdrukmiddelen. Het team heeft een bestedingsplan opgesteld. Als bestedingsdoel is gekozen voor uitbreiding van de inzet van twee leerkrachten (2 x 0,1000 wtf) en de inzet van een extra onderwijsassistent (0,6000 wtf). Daarnaast wordt er nog een gymleraar ingehuurd. Het bestedingsplan is door de school ter goedkeuring voorgelegd aan de P-MR. Gelijk aan de baten, zijn deze lasten circa € 19.600 salarissen eveneens niet begroot.

3.3. Treasuryverslag

Inleiding

Onder 'treasury' is te verstaan: het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële posities en stromen en de hieraan verbonden risico's. In het kader van dit statuut betreft treasury met name het beheer van het vermogen c.q. van de reserves en voorzieningen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina. In dit treasurystatuut wordt het beleid ten aanzien van het vermogensbeheer geformuleerd en worden de bevoegdheden en verantwoordelijkheden en de organisatie van de treasuryfunctie vastgelegd.

In het statuut worden afspraken over onderwerpen als beheersing van rentekosten en -risico's, financierings- en beleggingsvraagstukken vastgelegd. Dit treasurystatuut is van toepassing op de publieke en private middelen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

Doelstelling treasuryfunctie

Het treasurybeleid is ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina, namelijk het geven van onderwijs. Hiervan afgeleid is de doelstelling van het financieel beleid het borgen van de financiële continuïteit van de organisatie. Deze doelstelling valt uiteen in het realiseren en borgen van:

- voldoende liquiditeit
- lage financieringskosten
- risicomijdende uitzettingen
- kosteneffectief betalingsverkeer
- beheersen en bewaken financiële risico's

a. Voldoende liquiditeit

In het geval van tijdelijk overtollige middelen kan een deel van de beschikbare middelen zodanig worden uitgezet dat deze zonder al te veel kosten snel liquide te maken zijn. Om de liquiditeitspositie zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de liquiditeitsbehoefte, wordt er periodiek en minimaal eens per jaar, een liquiditeitsprognose opgesteld, die een periode van vijf jaar beslaat.

b. Lage financieringskosten

Ook het aantrekken van benodigde middelen vindt plaats op basis van een (actuele) liquiditeitsprognose. Bij het aantrekken van langlopende geldleningen worden offertes opgevraagd bij minimaal 3 partijen.

c. Risicomijdende uitzettingen (vooral nog wordt hier geen gebruik van gemaakt)

Middelen die niet direct noodzakelijk zijn om liquide aan te houden, worden uitgezet. Het Bestuur besluit welke treasuryinstrumenten worden ingeschakeld. Desgewenst wordt de huisbankier verzocht om een beleggingsvoorstel. Uit de beleggingen mogen nooit nieuwe risico's ontstaan. Het beleggingsvoorstel omvat een kredietwaardigheidsbeoordeling van de instelling.

De kredietwaardigheid wordt minimaal eens per jaar gecontroleerd door het Bestuur. Voordat een belegging wordt aangekocht, is aan de hand van een liquiditeitsprognose aangetoond dat de betreffende waardepapieren niet verkocht hoeven te worden voor het einde van de looptijd. Onder deze conditie is sprake van een hoofdsomgarantie (de periode van beleggen is eindig en de belegging wordt op een vooraf vastgestelde einddatum terugontvangen) en een belegging kan pas als risicomijdend worden aangemerkt, als er een dergelijke garantie van toepassing is.

d. Kosteneffectief betalingsverkeer

Gezien de omvang van het betalingsverkeer is het van belang dat de financiële logistiek optimaal is ingericht. Het betalingsverkeer van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is zo ingericht dat het kosteneffectief kan worden beheerd. De bankrelaties van de stichting worden minimaal één keer per vier jaar geëvalueerd.

e. Beheersen en bewaken van risico's

Het treasurybeleid is gericht op het uitsluiten dan wel minimaliseren van het debiteurenrisico, het renterisico en het interne liquiditeitsrisico:

- Het debiteurenrisico is de kans dat belegde middelen niet worden terugontvangen van debiteuren. Dit risico wordt beperkt door te beleggen bij marktpartijen die voldoen aan de in de wet vermelde voorwaarden.
- Het renterisico wil zeggen het gevaar verbonden aan de veranderingen in de rentestructuur. Het renterisico dient te worden afgedekt door het opbouwen van een evenwichtige beleggingsportefeuille in relatie tot de geldende rentestructuur en de verwachtingen ten aanzien van de renteontwikkeling.
- Het interne liquiditeitsrisico is de kans dat opbrengsten worden gemist dan wel kosten worden gemaakt door wijzigingen in de geprognosticeerde financieringsbehoefte en investeringsplannen. Goede interne afspraken en een regelmatige actualisatie van de prognoses van de financieringsbehoefte zullen het liquiditeitsrisico beperken.

Het treasurybeleid maakt deel uit van het financiële beleid van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina. Het vindt plaats binnen de kaders van de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016 met kenmerk WJZ/800938, houdende regels over het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en het aangaan van verbintenissen voor financiële derivaten (Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 RBLD 2016)). De regeling heeft betrekking op de publieke middelen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

In de bedrijfsvoering wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijke opbrengst van de (tijdelijk) overtollige middelen tegen een aanvaardbaar risico. Met het oog op het afdekken van financiële risico's en het financieren van geplande investeringen worden reserves en voorzieningen opgebouwd. In het treasurybeleid wordt uitvoering gegeven aan eigen verantwoordelijkheid van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina om alle tot haar beschikking staande middelen risicomijdend uit te zetten.

Bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van alle benodigde respectievelijk overtollige middelen wordt gehandeld overeenkomstig de in deze regeling gestelde verplichtingen.

Richtlijnen en limieten

Algemene richtlijnen (indien van toepassing)

Het betreft hier richtlijnen voor het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en voor overige middelen, voor zover deze in de administratie niet zijn afgescheiden van de publieke middelen en voor zover het Bestuur hiervoor geen aparte richtlijnen heeft vastgesteld. De wettelijke kaders hiervoor zijn vastgelegd in de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016 met kenmerk WJZ/800938. De regeling houdt in dat:

- Derivaten, leningen of beleggingen worden alleen aangetrokken dan wel uitgezet bij financiële ondernemingen als bedoeld in de Wet op het financieel toezicht en die:
 - gevestigd zijn in een lidstaat (Een lidstaat is staat die lid is van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte);
 - minstens een single A-rating hebben, afgegeven door ten minste twee van de drie ratingsbureaus Moody's, Standard & Poor's en Fitch.
- Beleggingen, leningen met publieke middelen worden alleen aangetrokken in euro's.
- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is een niet-professionele belegger.
- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina verzoekt de financiële instelling zich te laten aanmerken als niet-professionele belegger bij het aantrekken van leningen en het beleggen van tijdelijk overtollige middelen.

Richtlijnen inzake beleggingen (indien van toepassing, wordt nu niet gedaan)

- Middelen die tijdelijk overtollig zijn kunnen in een belegging worden uitgezet.
- De periode van het beleggen is eindig en de belegging wordt op een vooraf vastgestelde einddatum terugontvangen.
- De hoofdsom van de belegging wordt door de financiële onderneming te allen tijde gegarandeerd.
- Er wordt niet belegd in achtergestelde spaarrekeningen en achtergestelde deposito's;
- Beleggingen moeten vooraf door het Bestuur ter kennisname aan de Raad van Toezicht worden gestuurd.

Richtlijnen inzake leningen

- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina geeft geen leningen uit aan derden, noch aan personeel, noch aan andere instellingen of organisaties, tenzij deze lening van toepassing is voor de uitvoering van de wettelijke taak van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina en binnen het doel van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina past.
- Bij het aangaan van leningen gaat Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina geen extra risico's aan die het voortbestaan van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina of het geven van onderwijs kunnen bedreigen.
- Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina leent alleen bij financiële instellingen die voldoen aan de eisen zoals opgenomen in artikel 4 eerste lid van de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016'.
- Leningen moeten vooraf door het Bestuur ter kennisname aan de Raad van Toezicht worden gestuurd

Richtlijnen privaat vermogen

Met betrekking tot de private middelen zijn de hiervoor opgenomen richtlijnen eveneens van toepassing, maar in voorkomende gevallen mag hiervan gemotiveerd worden afgeweken. Het is echter niet toegestaan dat met private middelen dermate grote risico's worden aangegaan, dat deze een negatief effect kunnen hebben op de publieke middelen. De private middelen zijn vastgelegd in de jaarrekening en de administratie van de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina en hebben betrekking op de niet door OCW gefinancierde activiteiten.

Treasuryinstrumenten

Bij het voeren van treasurybeleid zijn de volgende instrumenten toegestaan:

- Rekening-courant
- Kasgeldleningen
- Spaarrekeningen
- Deposito's
- Schatkistbankieren
- Vaste geldleningen, al dan niet bezwaard met een hypotheek
- Onderhandse geldleningen

Als het Bestuur instrumenten wil inzetten die niet zijn aangegeven in het treasurystatuut, vraagt hij hiervoor de voorafgaande goedkeuring van de Raad van Toezicht.

Organisatie van de treasuryfunctie

Plaats in de organisatie

De treasuryfunctie wordt uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van het Bestuur. Het Bestuur is bevoegd om dat deel van de middelen dat niet benodigd is om de liquiditeit te waarborgen, zodanig te beleggen dat een zo hoog mogelijk rendement verkregen wordt. De bestuurder is tevens bevoegd om uitvoerende werkzaamheden te laten uitvoeren door anderen, bijvoorbeeld een extern administratiekantoor.

Treasuryplan

Het Bestuur stelt een treasuryplan vast dat deel uitmaakt van de begrotingsstukken. In het plan komen de volgende onderwerpen aan de orde.

- De liquiditeitsprognose voor het begrotingsjaar en vier daarop volgende jaren (artikel 3 lid1c van de regeling als genoemd in paragraaf 3.1 van dit statuut). Deze prognose is gebaseerd op historische patronen, aangevuld met nadere gegevens omtrent zoals het vermoedelijke verloop van de bekostiging en de personeelskosten, investeringen en groot onderhoud. Uit de prognose blijkt of de omvang van de liquiditeiten gedurende het jaar optimaal is en of reeds ingenomen en eventuele nieuwe posities aangehouden kunnen worden tot het einde van de looptijd.
- De rentevisie van de bank, dit ter ondersteuning voor het opstellen van de begroting, m.n. de financiële baten en lasten.
- Renterisico (voor zover van toepassing): de samenstelling van de huidige leningenportefeuille wordt weergegeven, doorgerekend met enkele rentescenario's.
- Geld- en kapitaalmarktpartijen: hier wordt aangegeven waar de stichting haar middelen belegt of wellicht zal gaan beleggen in het komende begrotingsjaar.

Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden

Het Bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het treasurybeleid. Het Bestuur is bevoegd tot het aangaan van externe verplichtingen binnen dit treasurybeleid. De penningmeester is verantwoordelijk voor:

- Periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) opstellen van een kasstroomprognose.
- Periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) bewaken werkelijke kasstroom ten opzichte van de prognose.
- Beheren van de beleggingsportefeuille.
- Risicoanalyse en treffen beheersingsmaatregelen ten aanzien van de treasuryactiviteiten.
- Doen van voorstellen aan het Bestuur voor wijzigingen in de beleggingsportefeuille
- Periodiek (bijvoorbeeld maandelijks) opstellen van een verantwoording over de treasuryactiviteiten.

De financiële administratie (gevoerd via een administratiekantoor) is verantwoordelijk voor:

- De registratie van de transacties voortvloeiende uit de uitvoering van het treasurybeleid.
- De registratie en bewaking van de vorderingen en schulden.
- De voorbereiding van de betalingen.
- De registratie van de betalingen.

De betalingen worden geautoriseerd zoals vastgelegd in de procuratieregeling van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

Met betrekking tot het kasverkeer is een procedure beschreven met daarin onder andere het maximum kassaldo.

Verantwoording

De Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina doet ieder jaar in het bestuursverslag – indien van toepassing - ten aanzien van de publieke middelen verslag van haar beleid ten aanzien van de beleggingen en leningen, de uitvoering van het beleid in de praktijk, de uitstaande beleggingen en leningen en de aangetrokken en afgesloten leningen. Hierbij wordt:

- a) een vergelijking gemaakt met de gegevens van het voorgaande jaar;
- b) van elke belegging jaarlijks gemeld op welk moment de belegging vrij valt;
- c) verantwoording afgelegd over het gebruik van derivaten, conform de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- d) een rapportage over het treasurystatuut opgenomen, waarin tenminste verslag gedaan over:
 1. het beleid en de uitvoering ten aanzien van beleggen, lenen
 2. de soorten en omvang van de beleggingen, leningen
 3. de looptijden van de beleggingen, leningen.

Evaluatie

Eénmaal per jaar (of zoveel vaker als de marktsituatie daartoe aanleiding geeft) initieert het Bestuur een evaluatie in de vergadering van de Raad van Toezicht inzake de uitvoering van het treasurybeleid. Tijdens deze evaluatie komt aan de orde:

- overzicht en analyse van de huidige liquiditeits- en risicopositie,
- prognose van de ontwikkelingen op de financiële markten (rentevisie),
- resultaten ten opzichte van de begroting en het treasuryplan,
- de transacties die de afgelopen periode zijn aangegaan op de geld- of kapitaalmarkt.

Wet Goed Onderwijs en Code Goed Bestuur

De wet 'goed bestuur' eist voor schoolbesturen onder de WPO, de WEC en de WVO onder andere dat zij de functies van 'bestuur' en 'intern toezicht' gescheiden hebben (art. 17a WPO, 28g WEC en 24d WVO).

Het bestuur van de stichting bestaat uit 5 leden en de Raad van Toezicht uit 3 leden (zie blz. 4). Zowel de leden van het bestuur, als de leden van de Raad van Toezicht verrichten hun werkzaamheden voor de stichting op vrijwillige basis en zijn dus niet in dienst – en hebben ook geen functie – binnen de Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.

In afwijking tot de Code Goed Bestuur worden de nevenfuncties van alle leden van de Raad van Toezicht ende leden van het bestuur niet vermeld.

Uitgangspunt is dat goed bestuur bijdraagt tot goed onderwijs voor ieder kind. In juni 2012 is in de code Goed Bestuur opgenomen dat schoolbesturen de beschikbare middelen op een effectieve en verantwoorde wijze moeten inzetten ten behoeve van kwalitatief goed onderwijs. Zo is de sector continu bezig met het verbeteren van de kwaliteit van het financieel management.

Met de komst van de Code Goed Bestuur heeft het bestuur zich ten doel gesteld om meer te werken conform de eisen hiervan. Er zijn geen afwijkingen te melden m.b.t. tot deze code.

Ook heeft het bestuur zich, in lijn met de code goed bestuur, bezig gehouden het toezien op naleving van de wettelijke verplichtingen en het toezien op de rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige besteding van de middelen alsook het aanwijzen van de accountant.

4. Toekomstige Ontwikkelingen

In de voorgaande paragrafen is al een aantal aspecten vermeld waar wij ons op de korte termijn op gaan richten. Deze paragraaf geeft de ontwikkelingen nog eens bondig weer.

- Voor zover mogelijk zullen de beleidsplannen concrete meetbare en reële doelstellingen bevatten, zodat de verantwoording erover op eenduidige wijze kan blijven plaatsvinden. Alle beleidsterreinen zijn geïntegreerd in een meerjarenbeleidplan c.q. het schoolplan 2015-2019 en het nieuwe schoolplan 2019-2023. De te maken meerjarenbegroting 2019-2023 zal aldus zoveel als mogelijk een financiële relatie hebben met de opgenomen speerpunten van het beleid in de voornoemde meerjarenbeleidplannen c.q. schoolplannen.
- De Code Goed Bestuur verder invulling blijven geven. Met andere woorden hoe zijn wij nu bestuurlijk ingericht, om tegemoet te kunnen blijven komen aan de regelgeving met betrekking tot o.a. een raad van toezicht. Wij werken nu met een "two-tier" model, met een apart bestuur, de directeur als adviseur van het bestuur en gemandateerd om bestuurlijke taken over te nemen en apart een raad van toezicht. Dit model wordt in 2019 kritisch geanalyseerd en indien nodig c.q. wenselijk aangepast. Gerelateerd hieraan – naast de ervaringen van de laatste jaren - zijn een mogelijk vertrek van de huidige directeur (mogelijk 1-8-2020) én het te vormen IKC.
- De ontwikkeling(en) met betrekking tot Passend Onderwijs in het regionale samenwerkingsverband 30-08 (invoering 1-8-2014) worden nauwlettend gevolgd en zullen met veel aandacht gevolgd blijven worden. Dit zal zeker veel aandacht blijven vergen, maar m.n. in onze rol van éénpitter is dat van groot belang.
- De totale zorg- c.q. ondersteuningsstructuur naar met name de uitvallers onder en ook boven het gemiddelde blijft zich verder ontwikkelen. Vooral de toegenomen deskundigheid en de positieve professionele ontwikkeling van de leerkrachten zijn hier debet aan, waarbij zij zich voornamelijk richten op de ondersteuningsbehoefte van kinderen van de 1^e categorie. Voor de ondersteuning aan kinderen van de 2^e categorie hebben wij extra expertise ingehuurd (aanstelling van 0.2000 WTF). Aandachtspunt is en blijft om goed in de gaten te houden, dat de door de leerkrachten bestede tijd en aandacht in balans blijft met de tijd en aandacht aan de leerlingen van de middengroep en zeker ook aan mogelijkheden en belasting van de leerkrachten i.h.k.v. met name werkdruk.
- In het kader van de ontwikkeling richting een Integraal Kind Centrum (IKC) de gekozen samenwerking met LeLa vorm gaan geven, zowel op bestuurlijk als op organisatorisch vlak.
- De huidige samenwerking kinderopvang (BSO) en peuterspeelzaalwerk met Korein Kinderplein uit Eindhoven wordt beëindigd. Contract eindigt juli 2019.
- Fikse investeringen de afgelopen en komende jaren op het gebied van ICT: vervangen en aanschaf configuraties, draadloos netwerk, aanleg glasvezelkabel en gedeeltelijk onderwijsaanbod via iPads "Gynzy" voor de groepen 4 t/m 8. En wellicht ook voor de groepen 1 t/m 3 is/wordt een aandachtspunt.

Mogelijke risico's en onzekerheden:

- a. De financiële positie in het algemeen, gezien de exploitatieresultaten van de laatste jaren.
- b. De structurele werkdruk van het personeel goed monitoren en via het personeelsbeleid m.n. communicatie met personeel over de werkdrukkiddelen in beeld blijven houden.
- c. In het kader van decentralisering van het onderhoud van de gebouwen, waarbij wij via een ophoging van Lumpsum zelf verantwoordelijk zijn voor al het onderhoud vanaf 1-1-2015 i.p.v. de Gemeente Helmond, was onze dotatie onderhoudsvoorziening in 2015 al van € 41.000 naar € 71.000 verhoogd. In 2016 hebben we – op aangeven van de accountant een extra dotatie van € 85.000 aan de voorziening groot onderhoud toegevoegd. En in 2017 € 100.000. De ophoging van de Lumpsum is helaas niet toereikend en de vraag is of dat in de toekomst gecompenseerd gaat worden.
- d. Bezuinigingsbeleid vanuit de landelijke overheid, met name richting Passend Onderwijs.
- e. Ondanks alle bezuinigingen en drukte toch ruimte en tijd houden/vinden voor investeringen in geld en menskracht om kwalitatief goed onderwijs te blijven verzorgen en daar waar nodig aanpassingen vorm te kunnen geven.

4.1. Begroting 2019

De begroting 2019 is opgesteld als onderdeel van een meerjarenbegroting over de jaren 2019 tot en met 2023. De leerlingprognoses zijn opgesteld door de schooldirecteur en beoordeeld of de ontwikkeling in de toekomst aansluit op het verleden. De verwachting voor de komende jaren is – gebaseerd op de huidige aanmeldingen – een stabiel leerlingenaantal.

	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018
Aantal leerlingen:	424	437	436
Aantal leerlingen +3%:	437	450	449

	Realisatie vj 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
BATEN			
Rijksbijdrage OCW/LNV	1.926.026	1.911.371	2.123.846
Overige subsidies OCW	8.968	73.336	83.658
Doorbetalingen rijksbijdrage SWV	140.226	98.200	120.000
Subtotaal Rijksbijdragen	2.075.220	2.082.907	2.327.504
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	25.777	16.000	19.500
<u>Overige overheidsbijdragen</u>	-	-	-
3.2 Subtotaal overige overheidsbijdragen- en subsidies	25.777	16.000	19.500
Verhuur	20.985	20.000	17.500
Detachering personeel	32.188	-	-
Ouderbijdragen	81.636	70.000	76.500
<u>Overige (overige baten)</u>	<u>3.466</u>	<u>10.000</u>	<u>5.000</u>
Subtotaal overige baten	138.274	100.000	99.000
TOTAAL BATEN	2.239.271	2.198.907	2.446.004
LASTEN			
Lonen en salarissen	1.717.351	1.690.373	1.873.277
Overige personele lasten	76.196	123.804	64.200
<u>Af: Uitkeringen</u>	<u>-74.287</u>	<u>-47.000</u>	<u>-48.225</u>
Subtotaal personeelslasten	1.719.260	1.767.177	1.889.252
<u>Materiele vaste activa</u>	<u>55.284</u>	<u>59.507</u>	<u>72.010</u>
Subtotaal afschrijvingen	55.284	59.507	72.010
Huur	-	-	-
Verzekeringen	1.276	1.500	3.300
Onderhoud	103.721	105.000	104.000
Energie en Water	23.101	30.700	27.250
Schoonmaakkosten	65.654	61.000	61.000
Heffingen	3.210	3.500	3.500
<u>Overige huisvestingslasten</u>	<u>13.200</u>	<u>15.000</u>	<u>11.000</u>
Subtotaal huisvestingslasten	210.163	216.700	210.050
Administratie- en beheerslasten	95.474	80.750	82.250
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	53.680	69.500	77.000
<u>Overige lasten</u>	<u>88.404</u>	<u>75.000</u>	<u>83.000</u>
Subtotaal overige lasten	237.558	225.250	242.250
TOTAAL LASTEN	2.222.266	2.268.634	2.413.562
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
Rentebaten	1.966	2.000	1.500
<u>Rentelasten</u>	<u>776</u>	<u>500</u>	<u>600</u>
Subtotaal financiële baten en lasten	1.190	1.500	900
TOTAAL RESULTAAT	18.196	-68.227	33.342

ACTIVA

	Begroting investeringe	Beginsaldo	Begroting
	2018	1-1-2018	2019
12100 Gebouwen aanschafwaarde	10.000,00	137.361,01	53.000,00
	FTE's	2019	
12200 OLP 8 jr aanschafwaarde	30.000,00	151.532,49	30.000,00
	OP	22,21	
12210 ICT 3 jr aanschafwaarde		87.300,12	-
	DIR	1,00	
12212 ICT 5 jr aanschafwaarde	15.000,00	29.149,39	15.000,00
	OOP	3,19	
12214 ICT 10 jr aanschafwaarde		-	-
	Totaal	26,40	
12220 Inventaris 5 jr aanschafwaarde	39.000,00	55.128,09	39.000,00
12222 Inventaris 10 jr aanschafwaarde	10.000,00	269.313,25	-
Voor 2019 waren de volgende investeringen begroot:	-	31.372,00	-
12226 Inventaris 20 jr aanschafwaarde	-	-	-

ACTIVA

	Begroting investeringe	Beginsaldo	Begroting
	2018	1-1-2018	2019
12100 Gebouwen aanschafwaarde	10.000,00	137.361,01	53.000,00
12200 OLP 8 jr aanschafwaarde	30.000,00	151.532,49	30.000,00
12210 ICT 3 jr aanschafwaarde	-	87.300,12	-
12212 ICT 5 jr aanschafwaarde	15.000,00	29.149,39	15.000,00
12214 ICT 10 jr aanschafwaarde	-	-	-
12220 Inventaris 5 jr aanschafwaarde	39.000,00	55.128,09	39.000,00
12222 Inventaris 10 jr aanschafwaarde	10.000,00	269.313,25	-
12224 Inventaris 15 jr aanschafwaarde	-	31.372,00	-
12226 Inventaris 20 jr aanschafwaarde	-	-	-

4.2. Continuïteitsparagraaf

Zoals reeds eerder vermeld is de begroting 2019 is opgesteld als onderdeel van een meerjarenbegroting over de jaren 2019 tot en met 2023. Conform de richtlijnen van de jaarverslaggeving worden in deze paragraaf het huidige jaar en de drie opvolgende jaren beschreven.

MEERJARENBEGROTING 2019 t/m 2021

	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020
Aantal leerlingen:	437	436	436	436
Aantal leerlingen +3%:	450	449	449	449

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
BATEN				
Rijksbijdrage OCW/LNV	2.082.230	2.123.846	2.133.008	2.166.375
Overige subsidies OCW	132.433	83.658	83.546	83.546
<u>Doorbetalingen rijksbijdrage SWV</u>	<u>144.486</u>	<u>120.000</u>	<u>110.000</u>	<u>100.000</u>
Subtotaal Rijksbijdragen	2.359.149	2.327.504	2.326.554	2.349.921
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	33.946	19.500	19.500	19.500
<u>Overige overheidsbijdragen</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
3.2 Subtotaal overige overheidsbijdragen- en subsidies	33.946	19.500	19.500	19.500
Verhuur	22.288	17.500	17.500	17.500
Detachering personeel	-	-	-	-
Ouderbijdragen	86.827	76.500	76.500	76.500
<u>Overige (overige baten)</u>	<u>20.110</u>	<u>5.000</u>	<u>5.000</u>	<u>5.000</u>
Subtotaal overige baten	129.225	99.000	99.000	99.000
TOTAAL BATEN	2.522.320	2.446.004	2.445.054	2.468.421
LASTEN				
Lonen en salarissen	1.812.093	1.873.277	1.899.232	1.925.154
Overige personele lasten	87.428	64.200	64.200	64.200
<u>Af: Uitkeringen</u>	<u>-61.633</u>	<u>-48.225</u>	<u>-48.056</u>	<u>-48.056</u>
Subtotaal personeelslasten	1.837.888	1.889.252	1.915.376	1.941.298
<u>Materiele vaste activa</u>	<u>45.794</u>	<u>72.010</u>	<u>83.892</u>	<u>80.427</u>
Subtotaal afschrijvingen	45.794	72.010	83.892	80.427
Verzekeringen	2.781	3.300	3.300	3.300
Onderhoud	103.338	104.000	104.000	104.000
Energie en Water	27.368	27.250	27.250	27.250
Schoonmaakkosten	55.884	61.000	61.000	61.000
Heffingen	2.461	3.500	3.500	3.500
<u>Overige huisvestingslasten</u>	<u>8.280</u>	<u>11.000</u>	<u>11.000</u>	<u>11.000</u>
Subtotaal huisvestingslasten	200.112	210.050	210.050	210.050
Administratie- en beheerslasten	134.983	82.250	82.250	82.250
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	96.922	77.000	77.000	77.000
<u>Overige lasten</u>	<u>125.492</u>	<u>83.000</u>	<u>83.000</u>	<u>83.000</u>
Subtotaal overige lasten	357.397	242.250	242.250	242.250
TOTAAL LASTEN	2.441.191	2.413.562	2.451.568	2.474.026
FINANCIELE BATEN EN LASTEN				
Rentebaten	464	1.500	1.500	1.500
Rentelasten	918	600	600	600
Subtotaal financiële baten en lasten	-454	900	900	900
TOTAAL RESULTAAT	80.675	33.342	-5.614	-4.705

Onderstaande gegevens zijn uitgangspunten geweest bij het opstellen van deze Meerjarenbegroting:

	2018	2019	2020	2021
teldatum	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020
Aantal leerlingen	437	436	436	436
OP	22,94	22,21	22,21	22,21
DIR	1,00	1,00	1,00	1,00
OOP	2,85	3,19	3,19	3,19
Totaal	26,79	26,40	26,40	26,40

De begrote investeringen voor de komende 3 jaar zijn als volgt begroot:

ACTIVA

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
12100 Gebouwen aanschafwaarde	-	53.000,00	-	-
12200 OLP 8 jr aanschafwaarde	20.397,69	30.000,00	20.000,00	-
12210 ICT 3 jr aanschafwaarde	-	-	-	-
12212 ICT 5 jr aanschafwaarde	-	15.000,00	15.000,00	15.000,00
12214 ICT 10 jr aanschafwaarde	38.657,02	-	-	-
12220 Inventaris 5 jr aanschafwaarde	-	39.000,00	34.000,00	-
12222 Inventaris 10 jr aanschafwaarde	20.337,64	-	-	-
12224 Inventaris 15 jr aanschafwaarde	-	-	-	-
12226 Inventaris 20 jr aanschafwaarde	-	-	-	-

Er is dan ook op dit moment geen sprake van majeure investeringen (>15% van de totale baten).

Inkomsten

De ontvangen rijksbijdragen zijn direct afhankelijk van het aantal leerlingen, op basis van de huidige leerling prognoses stijgen de rijksbijdragen van ongeveer € 2.328.000 in 2019 naar € 2.350.000 in 2021. De rijksbijdragen zijn berekend op basis van de parameters van DUO (peildatum november 2018).

De stijging van de rijksbijdragen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de stijging van de werkdrukgeden (onderdeel van de P&A-bekostiging).

Daarnaast hebben de ontvangen doorbetalingen rijksbijdragen van het SWV invloed op de totale rijksbijdragen. Deze bedragen ongeveer € 120.000 in 2019 en dalen tot € 100.000 in 2021.

De overige gemeentelijke bijdragen en de overige baten zijn over de jaren heen gelijk gehouden.

Uitgaven

De loonkosten van 2019 t/m 2021 stijgen licht, bij een gelijkblijvend aantal FTE's, als gevolg van periodieken. De overige personele lasten daarentegen blijven de komende jaren nagenoeg gelijk.

De afschrijvingskosten schommelen tussen de € 72.000 en € 84.000, uitgaande van eerder genoemde begrote investeringen. Het uitstellen of laten vervallen van geplande investeringen zal een positief effect op het resultaat, andersom geldt dit natuurlijk ook. Indien er meer geïnvesteerd zal worden dan begroot, zullen de afschrijvingskosten de begroting overschrijden.

De huisvestingslasten en de overige lasten blijven over de jaren heen nagenoeg gelijk.

Het verwachte resultaat voor de periode 2019-2021 is weliswaar negatief, wat vooral wordt veroorzaakt door het conservatief begroten.

Mede op basis van de meerjaren ontwikkelingen binnen de exploitatie en de investeringen, is onderstaande meerjarenbalans vastgesteld.

ACTIVA	saldo	saldo	saldo	saldo
	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
MVA				
Gebouwen en terreinen	18.432	68.483	55.605	49.234
Inventaris en apparatuur	201.430	229.109	223.817	182.733
Leermiddelen	49.700	71.059	74.740	57.171
	<u>269.562</u>	<u>368.651</u>	<u>354.162</u>	<u>289.138</u>
IVA				
Immateriele vaste activa	1.613	1.210	806	403
Vorderingen				
Debiteuren	-	-	-	-
OCW / EZ	166.122	121.014	120.965	122.180
Overige vorderingen	-	-	-	-
Overlopende activa	39.957	30.000	30.000	30.000
	<u>206.079</u>	<u>151.014</u>	<u>150.965</u>	<u>152.180</u>
Liquide middelen				
Kasmiddelen	194	750	750	750
Tegoeden op bank- en girorekeningen	865.700	803.463	762.986	895.489
	<u>865.894</u>	<u>804.213</u>	<u>763.736</u>	<u>896.239</u>
Totaal Activa	<u>1.343.148</u>	<u>1.325.088</u>	<u>1.269.669</u>	<u>1.337.960</u>

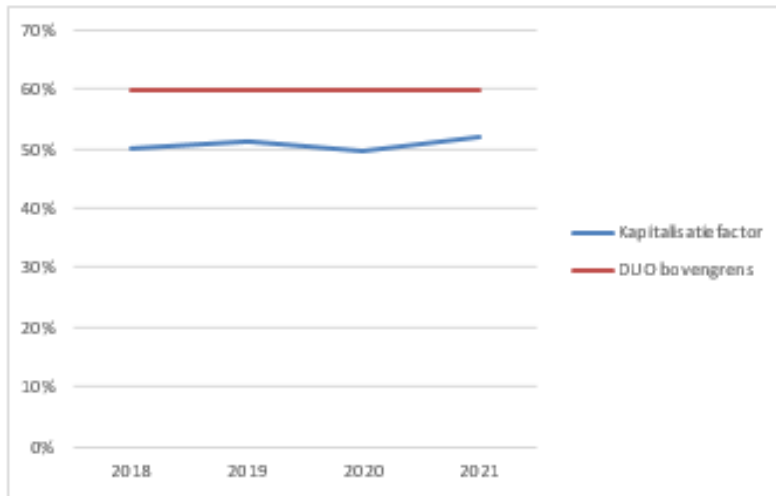
PASSIVA	saldo	saldo	saldo	saldo
	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Eigen Vermogen				
Algemene reserve (publiek)	438.850	380.951	375.337	370.632
Algemene reserve (privaat)	241.000	241.000	241.000	241.000
	<u>679.850</u>	<u>621.951</u>	<u>616.337</u>	<u>611.632</u>
Voorzieningen				
Voorziening Jubilea	30.286	24.499	20.321	20.779
Onderhoudsvoorziening	251.195	310.244	263.037	334.007
	<u>281.481</u>	<u>334.743</u>	<u>283.358</u>	<u>354.786</u>
Kortlopende schulden				
Crediteuren	61.999	3.000	3.000	3.000
Belastingen en premies sociale verzekeringen	87.778	87.397	88.648	89.889
Schulden terzake van pensioenen	21.230	22.997	23.326	23.653
OCW / EZ	0	0	0	0
Overige kortlopende schulden	16.231	70.000	70.000	70.000
Overlopende passiva	194.579	185.000	185.000	185.000
	<u>381.817</u>	<u>368.394</u>	<u>369.974</u>	<u>371.542</u>
Totaal Passiva	<u>1.343.148</u>	<u>1.325.088</u>	<u>1.269.669</u>	<u>1.337.960</u>

Toelichting op de balans

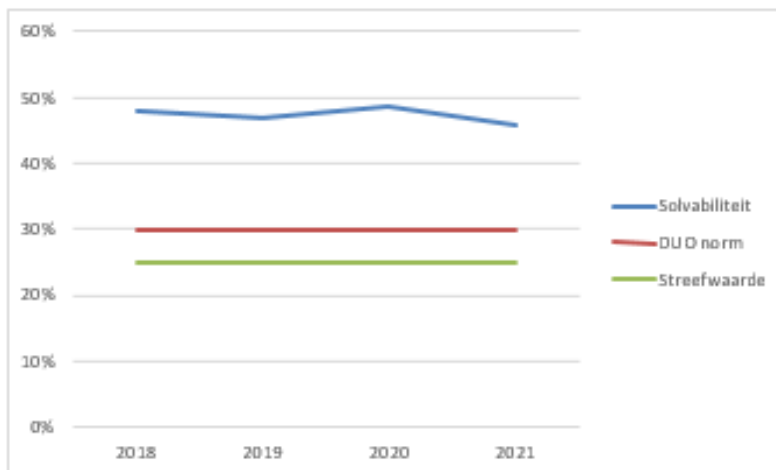
Het bestuur verwacht geen bijzondere ontwikkelingen in financieringsstructuur.

Kengetallen

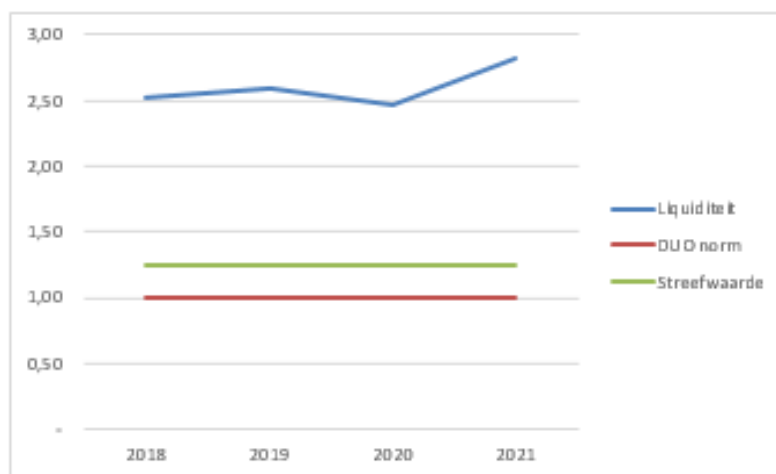
Kapitalisatiefactor

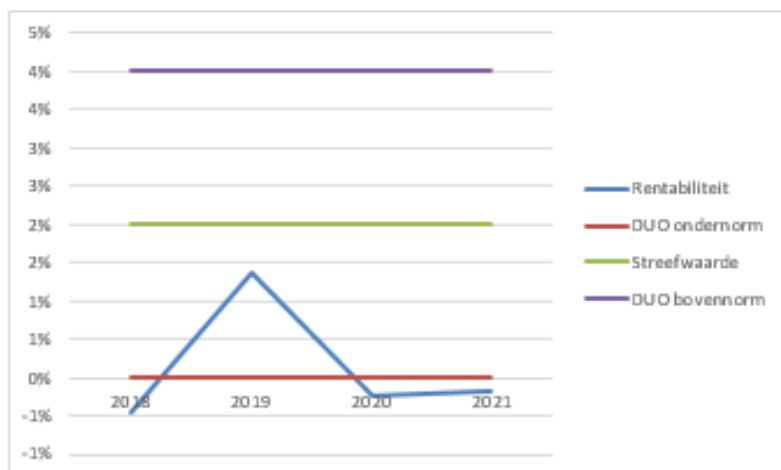
Solvabiliteit

Liquiditeit

Rentabiliteit

Conclusie continuïteitsparagraaf balans en exploitatie ontwikkeling

Er is een evenwichtige, ambitieuze maar ook realistische meerjarenbegroting 2019-2021 opgesteld, die aansluit op de doelen, missie en visie van de stichting.

Rapportage aanwezigheid en werking interne risicobeheersing

De Planning & Control cyclus krijgt steeds meer inbedding binnen de procesvoering. Maandelijks verzorgt Ons Onderwijsbureau een managementrapportage. Na afloop van het eerste tot en met het derde kwartaal verzorgt Ons Onderwijsbureau een kwartaalanalyse (staat van baten en lasten, balans, kasstroomoverzicht en ontwikkeling kengetallen). In deze rapportages worden ontwikkelingen omtrent baten, lasten en investeringen op detail niveau beoordeeld. Deze kwartaalrapportage wordt ook besproken met de directeur en de penningmeester. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid krijgt ook steeds meer vorm en inbedding in de reguliere processen. Dit geldt zowel voor inkopen boven en onder de Europese drempelbedragen.

Jaarlijks wordt naast een jaarbegroting, ook een Meerjarenbegroting opgesteld (staat van baten en lasten, balans, kasstroom en kengetallen).

Rapportage en verantwoording toezichthoudend orgaan

Er wordt eerder in het proces bijgestuurd. Afstemming met betrokkenen is geïntensiveerd. Aangezien de activiteiten binnen de stichting redelijk overzichtelijk zijn en er korte communicatielijnen bestaan is het optuigen van een uitgebreid risicobeheersing- en controlesysteem nog niet verder uitgebouwd. Er is frequent overleg tussen Raad van Toezicht en College van Bestuur. Beheersmaatregelen worden besproken en keuzes worden gemaakt. Hierbij zijn aspecten als rddf-plaatsing en natuurlijke uitstroom een aandachtspunt.

4.3. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden.

De Wilhelminaschool beschikt over een financieel beleidsstuk, waarin het vermogensbeheer en budgetbeheer uitgebreid voor SNOW in beeld zijn gebracht. Voor het vermogensbeheer is de financiële ruimte bepaald. Voor het budgetbeheer zijn diverse ratio's gedefinieerd.

De volgende ratio's worden o.a. gehanteerd: solvabiliteit, rentabiliteit, liquiditeit en de verhouding personeelslasten t.o.v. totale lasten. Aan de ratio's zijn streefwaarden gehangen vanuit het bestuur maar ook door de overheid zijn streefwaardes gedefinieerd.

Op het gebied van risico's wordt de overheid als een groot risico gezien in verband met de continu wijzigende financiering vanuit de lumpsum en hierdoor dient het bestuur en directie continu beleidsmatig te anticiperen.

Risicoparagraaf

Met de invoering van de lumpsumfinanciering hebben de besturen in het primair onderwijs meer beleidsvrijheid gekregen en zijn zij zelf verantwoordelijk voor het definiëren, vastleggen en uitvoeren van strategisch en tactisch beleid. Hiermee samenhangend worden de volledige financiële risico's (waaronder de zorg voor continuïteit) overgeheveld van de overheid naar de besturen.

In *Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ660)* is aangegeven, dat schoolbesturen in hun jaarverslag een zo volledig mogelijk beeld geven van de van invloed zijnde interne en externe ontwikkelingen. Daarmee samenhangend worden schoolbesturen geacht hun voornaamste strategische, financiële, operationele en compliance risico's (risico = kans x impact) in dit verslag op te nemen. Risico's kunnen namelijk het realiseren van strategisch beleid en geformuleerde doelen in de weg staan.

De noodzaak van een goed risicomanagement is ook beschreven in de "*Code voor Goed Bestuur in het primair onderwijs*". Naast het in kaart brengen van de risico's is het evident dat er een proces van interne risicobeheersing aanwezig is vanuit het schoolbestuur, wat het treffen van maatregelen behelst, zodat de kans of impact van risico's wordt verkleind. Beheersmaatregelen hebben betrekking op het vermijden, overdragen (via verzekering), beperken of accepteren van de effecten die voortkomen uit risico's.

De PO-raad heeft in het document "*Risico's en risicobeheersing – bouwstenen voor beleid*" een raamwerk voorgesteld waarin risico's, de impact en desbetreffende beheersmaatregel worden gekaderd. Deze risicoparagraaf hanteert dit raamwerk waarin de verschillende risico's gekaderd zijn. De vier betreffende kaders:

1. Strategische risico's (lange termijn)
2. Financiële en operationele risico's: betreffende effectiviteit en efficiency van de processen en middelen inzet
3. Rapportage risico's: betrouwbaarheid van financiële informatieverzorging
4. Compliance risico's: het voldoen aan relevante wetgeving

Ad 1. Strategische risico's

Door het bestuur en directie zijn strategische (lange termijn) risico's geïdentificeerd, risico's die een hoge mate van waarschijnlijkheid en/of een grote impact zouden kunnen hebben. Dit zijn de mogelijke negatieve demografische ontwikkelingen, decentralisatie buitenonderhoud vanuit de Gemeenten, de invoering van het passend onderwijs, zelfstandigheid Wilhelminaschool en onderliggend bestuursmodel, beschikbaarheid onderwijspersoneel.

- Negatieve demografische ontwikkelingen/krimp: voorsnog is het aantal leerlingen voor de komende jaren stabiel geprognoseerd, maar dit blijft een groot risico en een concrete beheersmaatregel voor dit risico is de ontwikkeling en uitrol van Integraal Kind Centrum (= IKC) met een IKC partner (t.w. VOF KINDCENTRUM LELA) voor kinderen van 0-13 jaar om het leerlingenaantal op peil te houden en om onszelf in de markt te kunnen blijven profileren.
- Decentralisatie buitenonderhoud: naar aanleiding van de overdracht van het buitenonderhoud is een uitgebreid Meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld (i.s.m. afdeling vastgoed van de Gemeente Helmond) waarmee een goed totaaloverzicht aanwezig is van deze verplichting (zowel binnen- als buiten onderhoud). De MOP heeft uitgewezen dat voor de periode 2017-2022 een jaarlijkse dotatie van ca. € 100.000 nodig is. Onderhoud heeft een jaarlijks terugkerende impact, echter deze is in control vanwege het gebruik kunnen maken van de expertise van de afdeling vastgoed van de Gemeente Helmond bij onderhoud en bij aanbestedingen.

- Invoering van het passend onderwijs, deze zal ondanks de strategische impact in de volgende sectie worden toegelicht.
- De zelfstandigheid en het éénpitterschap wordt door bestuur en directie gezien als strategisch risico, onder meer vanwege de verantwoordelijkheden die qua kennis en kunde op diverse gebieden van (vrijwillig) bestuur, directie en MT worden gevraagd. Deze gebieden hebben o.a. betrekking op visievorming, kwaliteit, financiën, personeelszaken en bedrijfskundige zaken in zijn algemeenheid. Daarom staat in 2018-2019 de evaluatie van het huidige bestuursmodel en de vraagstelling van het toekomstige gewenste bestuursmodel centraal als onderzoeksopdracht voor het bestuur.
- Beschikbaarheid onderwijspersoneel. Het vak als docent in het Primair Onderwijs en de aantrekkelijkheid hiervan is reeds jaren een uitdaging voor politiek, samenleving en scholen. Ondanks dat er in 2018 een nieuwe CAO met loonstijgingen en financiële tegemoetkomingen ter verlichting van de werkdrukverlichting is afgesloten blijft voor het bestuur een belangrijk focuspunt om de juiste en voldoende mensen voor de klas te krijgen en te behouden. Daarom wordt er door bestuur, directie en MT goed geluisterd naar personeel om knelpunten vroegtijdig te signaleren en aan te pakken.

Ad 2. Financiële / Operationele risico's

- Personeelskosten: de financiële positie in het algemeen, waarbij gezien de marginale exploitatie van de laatste jaren, vooral de ratio personele lasten/totale lasten zorgen baart en waarbij het tevens niet meer toereikend is om het negatieve resultaat van de materiële baten/lasten te compenseren. Om te veel risico te vermijden, wordt een normratio (percentage personele lasten t.o.v. totale lasten) van 79% gehanteerd (landelijk rond de 81%) en continu gemonitord op basis van actuele cijfers. Derhalve zal deze ratio een grote rol blijven spelen bij de formatie, naast het streven naar een flexibele schil (tijdelijke aanstellingen).
- Wet Werk en Zekerheid: Naast de ratio personeelskosten is de invoering van de Wet Werk en Zekerheid een factor die een groot financieel en operationele impact heeft. De wet verplicht namelijk het bestuur vanwege de ketenbepaling haar medewerkers na drie tijdelijke opvolgende contracten een vaste benoeming aan te bieden. Gelukkig is er t.o.v. contracten op basis van ziektevervanging een uitzondering gemaakt en vallen deze niet onder deze wet. Bij het niet goed in kaart brengen van aantal contracten, ontstaan onbedoeld verplichtingen. Maar ook de transitievergoeding is een gevolg van de invoering van de Wet Werk en Zekerheid, die grote financiële gevolgen kan hebben. Met betrekking tot het beperken van deze risico's zijn wij thans aangesloten bij een grote vervangerspool – CLOOSER – waarbij deze ook streng in de gaten houden of er mogelijke verplichtingen ontstaan bij vervangingen (korte tijdelijke contracten). Daarnaast wordt door bestuur en directie onderzocht welke oplossing (tijdelijk of structureel) het meest geschikt is om HRM in te richten op school.
- Juridische geschillen: arbeids-, samenwerking- en huurovereenkomsten vormen in 2018 op juridisch gebied het grootste risico met een (grote) financiële impact voor de school. Geschillen met Korein (huur) en het Participatiefonds zijn oorzaak van juridische kosten (advocaat en rechtsgang). Ten tijde van dit schrijven is er uitspraak gedaan en is het Participatiefonds in het ongelijk gesteld en zal dit in ca. € 50.000 terugbetaling resulteren
- Toename van de kwaliteit van het totale onderwijsaanbod: als gevolg van de invoering van Passend Onderwijs en de extra zorg die hierbij hoort neemt de werkdruk en de kans op hoger ziekteverzuim toe bij het personeel. Deze wordt continu door Directie en MT gemonitord en geëvalueerd. Momenteel goed op orde mede vanwege extra tegemoetkomingen vanuit het Rijk waardoor extra ondersteunend personeel is aangesteld. (verzuimpercentages volgens ARBO dienst 2018 = 3,47% t.o.v. 4,32% in 2017).
- Materiële kosten: omdat wij beschikken over een groot terrein en een relatief oud gebouw liggen onze materiële lasten relatief hoger dan bij het landelijk gemiddelde (21% t.o.v. 19%). Bovendien stijgen de huisvestingslasten relatief méér dan de vergoedingen daarvoor vanuit het Rijk.

Ad 3. Rapportage risico's

Met het in 2017 doorgestarte ONS Onderwijsbureau (voormalig Vizyr) is de reeds aanwezige kennis en kunde geborgd bij directie en bestuur t.a.v. het verwerken van financiële transacties, salarisbetalingen, rapportages, verslaglegging en de beschikbaarheid van relevante wet- en regelgeving.

Ad 4. Compliance risico's

Het voldoen aan wetgeving is de belangrijkste randvoorwaarde ten behoeve van kwaliteit en continuïteit. Daartoe biedt het gebruik van een administratiekantoor en samenwerking met de PO-raad toegang tot relevante wet- en regelgeving. Daarnaast zijn contracten afgesloten met ARAG

om juridische vraagstukken te ondervangen, wordt er door ONS Onderwijsbureau de huidige stand van HRM geïnventariseerd en zijn er contacten gelegd bij de Gemeente Helmond op het gebied van gebouwen, onderhoud en veiligheid.

Op bestuursniveau zijn een financieel deskundige en een jurist als bestuurslid aangetreden, die als klankbord voor directie en MT en waar nodig als zagsman willen en ook kunnen fungeren.

Ten slotte is in mei 2018 de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht gegaan. Er heeft een inventarisatie (nulmeting) plaatsgevonden en op basis hiervan zijn de vereiste procedures geïmplementeerd en/of aangepast en wordt er een functionaris aangesteld.

4.4 Verslag Raad van Toezicht

De RvT heeft twee keer vergaderd met het bestuur en vier keer als RvT. De RvT heeft het bestuur geadviseerd en goedkeuring verleend over de volgende beleidsvraagstukken en financiële aangelegenheden:

- Jaarrekening 2017 (d.d. 12-12-2017)
- Begroting 2018 en managementrapportages (d.d. 12-12-2017 en 12-06-2018)
- Bestuursverslag 2018 inclusief risicoparagraaf (d.d. 7-5-2019)
- Meerjarenbeleidsplan c.q. schoolplan 2015-2019
- Meerjarenonderhoudsplan
- Begroting 2019 en MJB 2020-2023
- Bestuursmodel (d.d. 18-12-2018 en 7-5-2019)
- Mogelijkheden Integraal Kind Centrum

Voor akkoord bestuursverslag jaarrekening 2018

Plaats: Helmond
Datum: 20 mei 2019
Naam: Jo Tim Reker
Functie: Voorzitter van Bestuur Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina

Handtekening:

Plaats: Helmond
Datum: 16-5-2019
Naam: M. de O. H.
Functie: Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina

Handtekening:

Financiële positie 2018

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balansen:

Vergelijkend balansoverzicht

	31-12 2018		31-12 2017	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Activa				
Immateriële vaste activa	2	0,1%	-	0,0%
Materiële vaste activa	269	20,1%	236	18,3%
Vorderingen	206	15,3%	140	10,9%
Liquide middelen	866	64,5%	913	70,9%
	<u>1.343</u>	<u>100,0%</u>	<u>1.289</u>	<u>100,0%</u>
Passiva				
Eigen vermogen	680	50,6%	599	46,5%
Voorzieningen	281	21,0%	330	25,6%
Kortlopende schulden	382	28,4%	359	27,9%
	<u>1.343</u>	<u>100,0%</u>	<u>1.289</u>	<u>100,0%</u>

Resultaat

Het resultaat over 2018 bedraagt € 80 Tegenover € 18 over 2017.

De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2018 x € 1.000	Begroting 2018 x € 1.000	Realisatie 2017 x € 1.000
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	2.359	2.083	2.075
Overige overheidsbijdragen	34	16	26
Overige baten	129	100	138
Totaal baten	2.522	2.199	2.239
Lasten			
Personele lasten	1.838	1.767	1.719
Afschrijvingen	46	60	55
Overige lasten	558	442	448
Totaal lasten	2.442	2.269	2.222
Saldo baten en lasten	80	(70)	17
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	-	2	1
Resultaat baten en lasten	80	(68)	18

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de stichting worden beoordeeld en gemeten.
De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Liquiditeit <i>(vlottende activa/kortlopende schulden)</i>	2,81	2,93
Solvabiliteit 1 <i>(eigen vermogen (excl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	50,62	46,50
Solvabiliteit 2 <i>(eigen vermogen (incl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	71,57	72,14
Rentabiliteit <i>(saldo gewonen bedrijfsvoering / totale baten * 100%)</i>	3,20	0,81
Weerstandvermogen <i>(eigen vermogen / totale baten * 100%)</i>	26,95%	26,73%
Personele lasten / totale lasten	75,29	77,37
Materiële lasten / totale lasten	24,71	22,63
Kapitalisatiefactor <i>(balanstotaal -/- bw geb&terr) / (totaal baten + fin.baten) * 100%</i>	52,51	56,36
Huisvestingsratio <i>(huisvestingslasten inclusief afschrijving gebouwen & terreinen) / totale lasten) *100%</i>	8,48	9,31

B1 Grondslagen voor de jaarrekening

Toelichting op de (geconsolideerde) balans en winst-en-verliesrekening

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is het bevoegd gezag van de Wilhelminaschool en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de regio Helmond.

1.2 Continuïteit

Het eigen vermogen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina bedraagt per 31 december 2018€ 679.850 positief.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

1.3 Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina is feitelijk gevestigd op Bachlaan 9, 5707 RM te Helmond en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 40235463.

1.7 Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

1.11 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.12 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

2.4 Financiële instrumenten

Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar paragraaf 3.5 'Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa'.

3.2 Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

3.6 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.8 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.9 Eigen vermogen

3.9.1 Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

3.10 Voorzieningen

3.10.1 Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

3.10.2 Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Per 31 december 2018 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 97,0%.

3.10.4 Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente ad 1% (2017: 2,5%) als disconteringsvoet gehanteerd.

3.10.5 Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

3.12 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

4.2 Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoordt in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

4.3 Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.4. Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.5 Personeelsbeloningen

4.5.1 Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

4.5.2 Pensioenen

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva, bij Pensioenvoorziening.

4.6 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

(Im)Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

4.7 Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1 Marktrisico

5.1.2 Rente- en kasstroomrisico

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen)

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

5.2 Liquiditeitsrisico

Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken. Voor zover noodzakelijk, worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

B2 Balans per 31 december 2018 na resultaatbestemming

Activa	2018		2017	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa				
Immateriële vaste activa	1.613		-	
		1.613		-
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	18.432		25.300	
Inventaris en apparatuur	251.130		210.260	
		269.562		235.560
Vlottende activa				
Vorderingen				
Ministerie van OCW	166.122		107.897	
Overige vorderingen en overlopende activa	39.957		32.031	
		206.079		139.928
Liquide middelen				
Kas	194		761	
Tegoeden op bank- en girorekeningen	865.700		912.303	
		865.894		913.064
TOTAAL ACTIVA		1.343.148		1.288.552

Passiva	2018		2017	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	438.850		358.175	
Bestemmingsreserves (publiek en privaat)	<u>241.000</u>		<u>241.000</u>	
		679.850		599.175
Vorzieningen				
Onderhoudsvoorziening	251.195		304.977	
Overige voorzieningen	<u>30.286</u>		<u>25.458</u>	
		281.481		330.435
Kortlopende schulden				
Crediteuren	61.999		2.908	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	87.778		78.682	
Schulden terzake van pensioenen	21.230		20.704	
Overige kortlopende schulden	16.231		72.021	
Overige overlopende passiva	<u>194.579</u>		<u>184.627</u>	
		381.817		358.942
TOTAAL PASSIVA		<u>1.343.148</u>		<u>1.288.552</u>

B3 Staat van Baten en Lasten 2018

	Realisatie 2018 €	Begroting 2018 €	Realisatie 2017 €
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	2.359.149	2.082.907	2.075.221
Overige overheidsbijdragen	33.946	16.000	25.777
Overige baten	129.225	100.000	138.275
Totaal baten	2.522.320	2.198.907	2.239.273
Lasten			
Personele lasten	1.837.888	1.767.178	1.719.261
Afschrijvingen	45.794	59.507	55.284
Huisvestingslasten	200.112	216.700	210.161
Overige lasten	260.475	155.750	183.879
Leermiddelen	96.922	69.500	53.681
Totaal lasten	2.441.191	2.268.635	2.222.266
Saldo baten en lasten	81.129	-69.728	17.007
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	464	2.000	1.966
Financiële lasten	918	500	776
Totaal financiële baten en lasten	-454	1.500	1.190
Resultaat baten en lasten	80.675	-68.228	18.197

B4 Kasstroom 2018

	2018		2017	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		81.129		17.006
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	45.794		55.284	
Mutaties voorzieningen	<u>-48.954</u>		<u>62.677</u>	
		-3.160		117.961
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	-66.151		43.644	
- Kortlopende schulden	<u>22.875</u>		<u>26.077</u>	
		<u>-43.276</u>		<u>69.721</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		34.693		204.688
Ontvangen interest	464		1.966	
Betaalde interest	<u>-918</u>		<u>-776</u>	
		<u>-454</u>		<u>1.190</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		34.239		205.878
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in immateriële vaste activa	-2.016		0	
Investerings in materiële vaste activa	<u>-79.393</u>		<u>-32.927</u>	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-81.409		-32.927
Mutatie liquide middelen		<u><u>-47.170</u></u>		<u><u>172.951</u></u>
Beginstand liquide middelen	913.064		740.113	
Mutatie liquide middelen	<u>-47.170</u>		<u>172.951</u>	
Eindstand liquide middelen		<u><u>865.894</u></u>		<u><u>913.064</u></u>

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2018

Activa

Vaste activa

	31-12 2018	31-12 2017
	€	€
1.1 Immateriële vaste activa		
Immateriële vaste activa	1.613	-
	<u>1.613</u>	<u>-</u>
Betreft de aankoop van de eigen Afas-omgeving.		
		IVA
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2017		€
Aanschafwaarde		-
Cumulatieve afschrijvingen		-
		<u>-</u>
<i>Mutaties</i>		
Investerings Afschrijvingen		2.016 (403)
		<u>1.613</u>
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2018		
Aanschafwaarde		2.016
Cumulatieve afschrijvingen		(403)
		<u>1.613</u>
Afschrijvingspercentages		
IVA	5 jaar	
Activeringsgrens € 500		
	31-12 2018	31-12 2017
	€	€
1.2 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	18.432	25.300
Inventaris en apparatuur	201.430	171.967
Leermiddelen	49.700	38.293
	<u>269.562</u>	<u>235.560</u>

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Leermiddelen	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde</i>				
<i>31-12-2017</i>				
Aanschafwaarde	137.361	472.263	151.533	761.157
Cumulatieve afschrijvingen	(112.061)	(300.296)	(113.240)	(525.597)
	<u>25.300</u>	<u>171.967</u>	<u>38.293</u>	<u>235.560</u>
<i>Mutaties</i>				
Investeringen	-	58.995	20.398	79.393
Afschrijvingen	(6.868)	(29.532)	(8.991)	(45.391)
	<u>(6.868)</u>	<u>29.463</u>	<u>11.407</u>	<u>34.002</u>
<i>Boekwaarde</i>				
<i>31-12-2018</i>				
Aanschafwaarde	137.361	531.258	171.931	840.550
Cumulatieve afschrijvingen	(118.929)	(329.828)	(122.231)	(570.988)
	<u>18.432</u>	<u>201.430</u>	<u>49.700</u>	<u>269.562</u>

Afschrijvingspercentages

Gebouwen en terreinen	40 jaar
Inventaris en apparatuur	5-20 jaar
ICT	3-5 jaar
Leermiddelen	8 jaar

Activeringsgrens € 500

Vlottende activa

1.5 Vorderingen

	31-12 2018	31-12 2017
	€	€
Ministerie van OCW	166.122	107.897
<i>Overige overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	32.825	26.369
Debiteuren transitoria	7.132	5.662
<i>Totaal overlopende activa</i>	<u>39.957</u>	<u>32.031</u>
Totaal vorderingen	<u>206.079</u>	<u>139.928</u>

De vordering op Ministerie van OCW is inclusief de vordering ten aanzien van de terug te ontvangen inhoudingen van uitkeringen Participatiefonds

1.7 Liquide middelen

	31-12 2018	31-12 2017
	€	€
Kas	194	761
Tegoeden op bank- en girorekeningen	865.700	912.303
	<u>865.894</u>	<u>913.064</u>

Passiva

	31-12 2018	31-12 2017
	€	€
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	438.850	358.175
Bestemmingsreserves	241.000	241.000
	<u>679.850</u>	<u>599.175</u>

	Saldo 31-12-2017	Bestemmings- resultaat	Saldo 31-12-2018
	€	€	€
Algemene reserve	358.175	80.675	438.850
Bestemmingsreserves privaat			
Niet-subsidiabel	241.000	-	241.000
Totaal bestemmingsreserves	<u>241.000</u>	<u>-</u>	<u>241.000</u>
Totaal Eigen vermogen	<u>599.175</u>	<u>80.675</u>	<u>679.850</u>

De bestemmingsreserves niet-subsidiabel is gevormd met als doel de kosten van toekomstige buitenschoolse activiteiten op te vangen

	31-12 2018	31-12 2017
	€	€
2.2 Voorzieningen		
Onderhoudsvoorziening	251.195	304.977
Overige voorzieningen	30.286	25.458
	<u>281.481</u>	<u>330.435</u>

	Saldo 31-12-2017	Dotatie 2018	Onttrekking 2018	Vrijval 2018	Saldo 31-12-2018
	€	€	€	€	€
Onderhoudsvoorziening	304.977	100.000	(153.782)	-	251.195
Personele voorzieningen					
Voorziening jubilea	25.458	7.280	(2.452)	-	30.286
Totaal voorzieningen	<u>330.435</u>	<u>107.280</u>	<u>(156.234)</u>	<u>-</u>	<u>281.481</u>

De onderhoudsvoorziening betreft een egalisatievoorziening gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan.

De voorziening voor Jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken voor de komende tien jaren. Gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarig 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd 100%
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekeninghoudend met een blijfkans.

	<u>< 1 jaar</u>	<u>1 jaar < > 5 jaar</u>	<u>> 5 jaar</u>	<u>Totaal</u>
	€	€	€	€
Onderverdeling voorzieningen				
Onderhoudsvoorziening	105.599	145.596	-	251.195
Personele voorzieningen				
Voorziening jubilea	3.076	10.422	16.788	30.286
Totaal voorzieningen	<u>108.675</u>	<u>156.018</u>	<u>16.788</u>	<u>281.481</u>

2.4 Kortlopende schulden

	<u>31-12</u>	<u>31-12</u>
	2018	2017
	€	€
Crediteuren	61.999	2.908
Belastingen en premies sociale verzekeringen	87.778	78.682
Schulden terzake van pensioenen	21.230	20.704
Overige kortlopende schulden	16.231	72.021
Overlopende passiva	194.579	184.627
	<u>381.817</u>	<u>358.942</u>

Specificatie overige kortlopende schulden

Overige projecten	14.634	15.440
Inhouding OCW	-	55.414
Netto salaris	1.597	1.167
	<u>16.231</u>	<u>72.021</u>

De inhouding OCW betreft inhoudingen van uitkeringen Participatiefonds, welke na een Hoger Beroep worden teruggedraaid (zie 1.5 Vordering)

Specificatie overlopende passiva

Nog te besteden gelden activiteitenbijdrage	13.376	9.036
Nog te besteden TSO-gelden	83.740	78.352
Vakantiegeld reservering	60.274	56.374
Vooruitontvangen bedragen	27.255	28.925
Crediteuren transitoria	9.934	11.940
	<u>194.579</u>	<u>184.627</u>

Model G Verantwoording subsidies OCW

Bestuur: 38169

Brinnr: 04QP

G1. Verantwoording van **subsidies zonder verrekeningsclausule** (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a)

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?
	Kenmerk	Datum									
totaal			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

G2. Verantwoording van **subsidies met verrekeningsclausule** (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub b)

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum							
totaal			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar.

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum								
totaal			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen relevante gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

B6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Bij Pelican Rouge is per 01-10-2015 een contract voor 5 jaar afgesloten voor een drankautomaat.
De huurprijs bedraagt € 51,- per maand excl. BTW.

Per 1 januari 2015 is met DVEP (De Vrije Energie Producent BV) een leveringsovereenkomst elektriciteit afgesloten voor 6 jaar
Maandelijks wordt een voorschot berekend. Jaarlijks vindt er een afrekening plaats

Met VDP Office is per 4 oktober 2018 een 6-jarig leasecontract afgesloten inzake onderhoud kopieermachines
De resterende verplichting bedraagt per 31-12-2018 € 56.000.

In december 2015 is een commitmentverklaring "Energie voor Scholen " getekend inzake collectieve inkoop van aardgas.

Per 1 oktober 2016 is bij Econocom Nederland BV voor een periode van 3 jaar een huurovereenkomst afgesloten voor de huur van 55 iPads Mini 2. De kosten bedragen voor het eerste jaar € 5.000,05 excl. BTW en voor de volgende twee jaren € 2.272,60 excl. BTW per jaar.
Per 1 oktober 2017 is hier een uitbreiding op afgesloten voor 165 iPads voor een jaarlijks bedrag van € 15.067 excl BTW met een contractuele einddatum van 30-09-2021.

In mei 2018 is bij Heesmans Installatie Techniek voor een periode van 3 jaar een onderhoudsovereenkomst afgesloten voor toesteller die onderdeel uitmaken van de werktuigbouwkundige installatie
De kosten bedragen € 3.630,- excl. BTW per jaar voor preventieve onderhoudswerkzaamheden. Correctief onderhoud kan zonder kennisgeving uitgevoerd worden in de gevallen waarbij de totale kosten niet meer bedragen dan € 250,- excl. BTW.

B8 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2018

Baten

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
	€	€	€
3.1 (Rijks)bijdragen Ministerie van OCW			
Rijksbijdrage Ministerie van OCW	1.515.905	1.387.882	1.416.615
Rijksbijdragen MI	301.976	301.933	290.438
Rijksbijdragen P&A-beleid	264.349	219.917	218.973
Overige subsidies Ministerie van OCW	78.262	74.975	64.383
Inhoudingen OCW	54.171	-	(55.414)
Doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	144.486	98.200	140.226
Totaal (Rijks)bijdrage Ministerie van OCW	<u>2.359.149</u>	<u>2.082.907</u>	<u>2.075.221</u>

De inhoudingen OCW betreft verrekeningen van uitkeringen (Participatiefonds) en worden in mindering gebracht op de bekostiging vanuit DUO. Echter begin 2019 is de uitspraak geweest van het Hoger Beroep tegen het Participatiefonds en hierin is Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina in het gelijk gesteld, waardoor de uitkeringen ten laste van het Participatiefonds mogen worden gebracht en de reeds ingehouden uitkeringen alsnog door DUO uitgekeerd zullen worden in 2019. De inhouding die in 2017 in de jaarrekening is verantwoord, is dus in 2018 weer teruggedraaid en heeft een positief effect op het resultaat.

3.2 Overige overheidsbijdragen

Gemeentelijke bijdragen	33.946	16.000	25.777
Totaal overige overheidsbijdragen	<u>33.946</u>	<u>16.000</u>	<u>25.777</u>

In 2018 zijn er subsidies ontvangen van de Gemeente Helmond ten aanzien van Brabants VerkeersveiligheidsLabel voor 2017 en 2018 (samen bijna € 8k).

3.5 Overige baten

Verhuur onroerende zaken	22.288	20.000	20.985
Detachering personeel	-	-	32.188
Baten niet- subsidiabel	86.827	70.000	81.636
Inkomsten Jubileum	11.653	-	-
Overige	8.457	10.000	3.466
Totaal overige baten	<u>129.225</u>	<u>100.000</u>	<u>138.275</u>

De detachering in 2017 liep tot en met juli 2017 en de betreffende medewerkster is vervolgens uit dienst gegaan. In 2018 bestond de school 150 jaar en hebben er allerlei festiviteiten plaatsgevonden waarvan de inkomsten bijna € 12k bedragen.

Lasten

	Realisatie 2018 €	Begroting 2018 €	Realisatie 2017 €
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	1.812.093	1.690.374	1.717.351
Dotatie jubilea / vrijval (-/-)	7.280	1.700	1.914
Dotatie overige personele voorziening	-	57.175	-
Cursuskosten	22.402	20.000	21.111
Reis- en verblijfskosten	8.844	2.229	7.907
Overige	48.902	42.700	45.265
	<u>1.899.521</u>	<u>1.814.178</u>	<u>1.793.548</u>
Uitkeringen vervangingsfonds (-/-)	(42.799)	(47.000)	(41.383)
Uitkeringen overige (-/-)	(18.834)	-	(32.904)
Totaal personele lasten	<u>1.837.888</u>	<u>1.767.178</u>	<u>1.719.261</u>

Specificatie Lonen en salarissen

Salariskosten	1.319.051	1.233.951	1.267.538
Sociale lasten	188.145	291.705	175.349
Premies Participatiefonds	61.151	-	45.196
Premies Vervangingsfonds	67.355	-	56.241
Pensioenlasten	176.391	164.718	173.027
	<u>1.812.093</u>	<u>1.690.374</u>	<u>1.717.351</u>

De stijging van de lonen en salarissen, bij een licht gedaald aantal FTE, is het gevolg van de nieuwe CAO PO.

Aantal fte's

OP	22,031	22,679
OOP	3,837	3,357
DIR	1,000	1,000
	<u>26,868</u>	<u>27,036</u>

De dotatie overige personele voorziening in de begroting opgenomen voor ruim € 57k betreft de inhoudingen vanuit DUO voor de verrekening van uitkeringen (Participatiefonds), deze dotatie heeft niet plaatsgevonden daar inmiddels het Hoger Beroep tegen het Participatiefonds is afgerond.

4.2 Afschrijvingslasten

Immateriële vaste activa	403	-	-
Gebouwen	6.868	7.368	6.868
Inventaris en apparatuur	29.532	40.477	37.252
Leermiddelen	8.991	11.662	11.164
Totaal afschrijvingen	<u>45.794</u>	<u>59.507</u>	<u>55.284</u>

De immateriële vaste activa betreft de aankoop van de eigen Afas-omgeving in 2018.

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
	€	€	€
4.3 Huisvestingslasten			
Klein onderhoud en exploitatie	2.817	5.000	3.721
Energie en water	27.368	30.700	23.101
Schoonmaakkosten	55.884	61.000	65.654
Heffingen	2.461	3.500	3.210
Onderhoudsvoorziening dotatie / vrijval (-/-)	100.000	100.000	100.000
Tuinonderhoud	521	4.000	-
Overige huisvestingslasten	11.061	12.500	14.475
Totaal huisvestingslasten	<u>200.112</u>	<u>216.700</u>	<u>210.161</u>

Met name de schoonmaakkosten vallen lager uit dan begroot en dan voorgaand jaar, dit als gevolg van een doorbelasting naar de BSO van € 10k.

4.4 Overige lasten

Administratie en beheer	65.358	41.500	47.998
Accountantskosten	5.057	5.000	4.985
Telefoon- en portokosten e.d.	4.172	3.250	3.193
Juridische kosten	29.194	-	-
Bestedingen niet- subsidiabel	86.827	70.000	81.636
Medezeggenschapsraad	345	1.000	682
Verzekeringen	115	2.000	3.199
Uitgaven overige projecten	30.754	500	108
Reprokosten	17.694	15.000	20.904
Overige instellingslasten	20.959	17.500	21.174
Totaal overige instellingslasten	<u>260.475</u>	<u>155.750</u>	<u>183.879</u>

Accountants honoraria

Controle van de jaarrekening boekjaar	5.057	4.985
	<u>5.057</u>	<u>4.985</u>

De administratie- en beheerslasten stijgen als gevolg van de bijdrage aan Stichting Openbare Basisscholen Helmond voor de periode vanaf augustus 2016 (bijna € 36k). De juridische kosten hangen samen met het Hoger Beroep tegen het Participatiefonds en de uitgaven overige projecten betreft de uitgaven ten aanzien van de festiviteiten rondom het 150 jarig bestaan van de school.

4.4 Leermiddelen

Inventaris en apparatuur	2.906	1.000	1.587
Leermiddelen	94.016	68.500	52.094
Totaal leermiddelen	<u>96.922</u>	<u>69.500</u>	<u>53.681</u>

De stijging van de leermiddelen zijn hoofdzakelijk het gevolg van de huur van ipads.

	Realisatie 2018 €	Begroting 2018 €	Realisatie 2017 €
5. Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	464	2.000	1.966
Financiële lasten			
Rentelasten	918	500	776
Totaal financiële baten en lasten	<u>(454)</u>	<u>1.500</u>	<u>1.190</u>

WNT-verantwoording 2018 Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden.
De WNT is van toepassing op stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina.
Het voor stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 111.000
Het totaal aantal complexiteitspunten voor de stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmin is 4.
(zie onderstaand de berekening)

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking
en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking
vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Bedragen x € 1	A.T.P. van der Meijs
Functiegegevens	Alg. directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 74.227
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.230
<i>Subtotaal</i>	<u>€ 86.458</u>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 111.000
-/- onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	<u>n.v.t.</u>
Totaal bezoldiging	<u>€ 86.458</u>
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t
Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01-31/12
Omvang dienstverband 2017 (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 73.304
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 11.837
Totaal bezoldiging 2017	<u>€ 85.141</u>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 107.000

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam Topfunctionaris	Functie
M. de Veth	Voorzitter RvT
J.G.T.M. Relou	Voorzitter Bestuur
L. Sijbers	Lid RvT
N. van der Zanden	Lid RvT
JHTM van Berlo	Lid RvT
W. de Bruin	Lid Bestuur
E. van Dijk	Lid Bestuur
F.M.A. Benjamins	Lid Bestuur
G. van Roeijen	Lid Bestuur

Complexiteitspunten	
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	2
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	<u>1</u>
Totaal aantal complexiteitspunten	4
Bezoldigingsklasse	A
Bezoldigingsmaximum	€ 111.000

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten

De verdeling van het exploitatiesaldo over 2018 is vooruitlopend op de goedkeuring door het bestuur al in deze jaarrekening verwerkt.

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen is het resultaat ad. € 80.675 over 2018 toegevoegd aan de algemene reserve.

Dit is reeds in de jaarrekening verwerkt.

Algemene reserve	€ <u>80.675</u>
------------------	--------------------

E Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *
SWV Helmond-Peelland	Stichting	Helmond	4

* Code activiteiten:

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overige

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina
Bachlaan 9
5707 RM HELMOND

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina te HELMOND gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2018;
- (2) de staat van baten en lasten over 2018; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 (j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarsse

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarsse

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarsse

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarsse

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 23 mei 2019

Wijs Accountants

Drs. M.H.J. Werner-Hoeks RA

Kenmerk: 2019.0065.conv

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

D1 Gegevens rechtspersoon per 31-12-2018

*	Bestuursnummer	38169
*	Naam en adres van de instelling	Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina Bachlaan 9 5707 RM Helmond
*	Telefoonnummer	0492-590175
*	E-mailadres	info@wilhelminaschool.nl
*	Internetsite	www.wilhelminaschool.nl
*	Contactpersoon jaarverslag	ONS Onderwijsbureau, dhr E.V. Cools
*	Telefoonnummer contactpersoon	045-8504760
*	E-mailadres contactpersoon	e.cools@onsonderwijsbureau.nl
	Gegevens administratiekantoor	ONS Onderwijsbureau
	AK-nummer	401
*	Brin-nummer + NAW gegevens school	04QP Wilhelminabasisschool Bachlaan 9 5707 RM Helmond